

Facultat d'Educació

Treball Final de Grau

EL PERFIL DE LA PERSONA FORMADORA ALS PROGRAMES
DE COMPETÈNCIES FAMILIARS.

Revisió, investigació bibliogràfica i discussió

Batle Pujol, Maria

Grau en Pedagogia

Any Acadèmic 2021-2022

Tutor del TFG: Amer Fernández, Joan Alfred

Universitat de les Illes Balears

19 de juny de 2022

Resum

En el present treball s'elabora una revisió sobre el perfil de les persones formadores en el camp de la Pedagogia Social, concretament als Programes de Competències Familiars (PCF), analitzades des de la perspectiva pedagògica.

Al llarg d'aquest treball s'incorpora una mirada propera a partir de casos reals de professionals de programes preventius, la qual cosa ens permet comparar la recerca i investigació amb el treball de camp, el que ens proporciona, a la vegada, conèixer la realitat que acompanya a les formadores en els PCF.

Paraules clau: PCF, educació familiar, formadors/es, competències.

Abstract

In this work, a review is carried out on the profile of training people in the field of social teaching, specifically in the Family Competition Programmes (PCF), which are analysed from a pedagogical perspective.

Throughout this work, a close look is taken from real cases of preventive program professionals, which allows us to compare research and research with field work, which gives us an insight into the reality that accompanies the PCF trainers.

Key words: FCP, family education, trainers, competences.

Índex

Introducció	4
Temàtica	4
Objectius	6
Metodologia	6
Marc teòric	8
<i>Programes de competències familiars</i>	<i>8</i>
<i>Educació familiar i parentalitat.....</i>	<i>12</i>
<i>Perfil de la persona formadora.....</i>	<i>17</i>
Buidatge de les entrevistes.....	23
Discussió i conclusions	32
<i>Conclusions de la investigació.....</i>	<i>33</i>
<i>Reflexió del treball; diferents implicacions</i>	<i>35</i>
Bibliografia.....	37
Annex I. Guió de les entrevistes.....	39
Annex II. Transcripció entrevista professional 1: Dayana Valdes Bocourt.	42
Annex III. Transcripció entrevista professional 2: Maria Ferragut Martinez – Vara de Rey.....	52
Annex IV. Categorització de les transcripcions.....	61

Introducció

Com ens explica el pedagog John Dewey en la seva obra “Democracia y educación” (1916), un dels principals mitjans que té una persona per aprendre són les experiències que va adquirint al llarg de la seva vida.

El present treball desenvolupa, a partir d’una exhaustiva revisió i investigació bibliogràfica, una discussió sobre el paper de les persones formadores dels Programes de Competències Familiars (PCF). Els mencionats programes, tal com observarem posteriorment, van destinats a un perfil familiar en concret, caracteritzats per experimentar certes conductes additives que els posiciona a una situació de vulnerabilitat i exclusió social.

Aquests grups familiars presenten uns aprenentatges que han anat adquirint al llarg de la seva vida per diferents factors de socialització i que han desenvolupat unes determinades conductes i, en conseqüència, unes concretes estructures familiars. De forma que els programes constitueixen factors que pretenen influir en el seu recorregut des de la formació preventiva.

Temàtica

El tema escollit per a l’elaboració del meu TFG s’emmarca en el camp de la Pedagogia Social. Per la seva part, Feroso ens defineix aquest camp com la ciència social i educativa no formal, la qual està centrada a intervenir en determinades realitats individuals i/o comunitàries amb l’objectiu de donar una resposta a les necessitats d’aquestes mitjançant la praxi professional (Feroso, 2003).

Concretament, la temàtica del treball tracta de l’anàlisi i definició dels trets que caracteritzen el perfil de les persones formadores dels Programes de Competències Familiars (PCF), tractant-se de programes centrats exclusivament en aquelles famílies en risc. Aquests programes

constitueixen factors de protecció davant de perfils familiars concrets, marcats per una manca d'habilitats socials i comunicatives, problemes de comportament, manca d'habilitats per a la gestió emocional, entre d'altres.

En aquest sentit, tal com indica la justificació del projecte "*Aprender juntos, crecer en familia*" presentat pel Govern de Canàries, aquests programes tenen l'objectiu principal d'oferir estratègies de socialització per millorar la convivència familiar i així evitar diferents conseqüències com són les addiccions (Red Innovas, 2021), constituint programes de prevenció secundària (Fermoso, 2003).

Justificació

El principal motiu de la selecció de la temàtica anteriorment explicada resideix en l'oportunitat d'explorar el camp de la Pedagogia Social, ciència estudiada al llarg de la carrera però de forma general i global.

Ho faré a partir de l'anàlisi d'una pràctica professional concreta, com és la intervenció dels professionals socioeducatius en els PCF.

Per altra banda, el segon motiu que m'ha encaminat a escollir aquest tema és la possibilitat d'identificar i definir amb la meua pròpia recerca el perfil del bon educador/a, és a dir, les capacitats pedagògiques dels professionals que intervenen en l'execució dels mencionats programes.

Aquesta mateixa qüestió es tracta d'un debat actual en el camp de l'educació, ja que no existeix una concepció estàndard del perfil de la persona pedagoga; per aquest motiu consider que el treball pot aportar certa rellevància i actualitat en la branca de la Pedagogia.

Objectius

L'objectiu principal del treball consisteix a definir les característiques pròpies del perfil de la persona formadora en el marc de la Pedagogia Social.

Així doncs, pel següent estudi es proposen els següents objectius:

Generals

- Investigar i definir el perfil del bon educador/a en el camp de la Pedagogia Social.
- Analitzar les característiques pedagògiques del PCF.
- Conèixer la realitat de la implementació del PCF.

Específics

- Investigar i aprofundir en el perfil del bon educador/a del camp de la Pedagogia Social:
 - Identificar els trets del perfil del formador/a.
- Analitzar les característiques pedagògiques del PCF:
 - Investigar les característiques pedagògiques dels formadors/es.
 - Comparar les característiques pedagògiques dels formadors/es amb els trets propis del perfil dels formadors/es de programes preventius.
- Conèixer la realitat de la implementació del PCF:
 - Entrevistar a formadors i formadores del PCF.
 - Identificar aspectes positius i a millorar del PCF de la pràctica professional.

Metodologia

En el present treball es planteja una anàlisi de les característiques pròpies del perfil de les formadores dels PCF, mitjançant tècniques de revisió bibliogràfica i d'entrevista, amb l'objectiu de poder definir el perfil del "bon educador" des de la Pedagogia Social. D'aquesta forma, cal abordar el reconeixement normatiu de les competències de les

formadores, i al mateix temps, cal conèixer diferents opinions respecte a realitat de les intervencions de les professionals per tal de conèixer la posada en marxa d'aquestes competències.

Per aconseguir aquest propòsit, s'ha emprat una metodologia basada en la investigació documental. Per la seva part, Tancara la defineix com el conjunt de tècniques de recerca, processament i emmagatzemant de la informació per posteriorment presentar de forma sistemàtica i argumentada la nova informació (Tancara, 1993).

En el meu cas, he seleccionat aquesta metodologia perquè aquesta línia d'investigació em pot permetre conèixer les característiques necessàries que hauria de tenir la persona formadora.

Per a l'elaboració del treball s'empraran com a eines de referència el "Strengthening Families Program" (SFP), un programa referent a escala internacional, l'Equip d'Investigació i Formació Educativa i Social de la UIB (GIFES) i diversa documentació que aquestes han generat. Així com els portals de consulta habituals: Google Acadèmic, la biblioteca de la UIB, Dialnet i Scopus, principalment. La documentació utilitzada serà recollida en català, castellà i anglès, ja que ens centrarem tant en l'àmbit estatal com internacional.

Com s'ha comentat, es pretén conèixer de primera mà la realitat dels perfils de les persones formadores dels PCF, motiu pel qual s'han plantejat entrevistes a professionals clau:

- Dayana Valdes Bocourt: professional del PCF, pedagoga i mestre d'educació primària.
- Maria Ferragut Martínez – Vara del Rey: economista i professional del PCF.

Per a l'elaboració i anàlisi d'aquestes entrevistes s'ha emprat una metodologia qualitativa, amb les quals es pretén conèixer la realitat que viuen les formadores en el seu dia a dia i identificar la diferència que hi

pugui haver entre la teoria que marca les habilitats essencials i la realitat del seu perfil professional.

Per acabar, s'aporta un apartat de conclusions on queda plasmada aquesta diferència i els motius que la sustenten.

Marc teòric

Per tal de conèixer el perfil de la persona formadora, a continuació tractarem en profunditat els programes de competències familiars. En segon lloc, explorarem l'àrea de la parentalitat i l'educació familiar. Aquesta anàlisi ens permetrà, finalment, definir el perfil de la persona formadora i analitzar posteriorment les característiques pedagògiques pròpies d'aquest perfil.

Programes de competències familiars

Tal com ens indiquen Orte, Ballester i Amer (2020), els programes de competències familiars són aquells programes socioeducatius destinats a treballar amb famílies en risc d'exclusió social, amb la finalitat de generar canvis a partir d'estratègies cognitives i emocionals, estils parentals, cohesió i resiliència familiar.

Concretament, ens afirmen que aquests canvis en les dinàmiques familiars funcionen des de l'enfocament d'optimitzar els factors de protecció i reduir els factors de risc; conceptes que aprofundirem posteriorment (Orte, Ballester i Amer, 2020).

Aquests programes constitueixen intervencions preventives i formen part de l'educació preventiva familiar, ja que pretenen generar canvis en les estructures familiars (Grau, 2015). En aquesta línia, podem identificar dues tipologies d'intervencions preventives en l'àmbit familiar, tal com ens classifica Orte, Ballester i Amer (2020):

1. Prevenció universal: aquell conjunt d'accions destinades a tota mena de famílies, sense distinció dels factors de risc.
2. Prevenció selectiva: aquell conjunt d'accions destinades a un perfil familiar específic, concretament a aquelles famílies que per les seves circumstàncies socioculturals experimenten una situació d'exclusió social.

En el present treball, la majoria dels documents i recursos consultats formen part de la segona tipologia, ja que els PCF són els únics programes que s'han demostrat eficaços en la millora de la dinàmica familiar i de l'enfortiment de les relacions, pel fet que originalment es van desenvolupar específicament per famílies en situacions de risc (Ballester, 2016).

Un segon motiu de l'abundància dels programes de prevenició selectiva és que un dels programes referents en la competència familiar mundial s'emmarca en aquesta línia d'intervenció: "Strengthening Families Program" (SFP), desenvolupat per Karol Kumpfer i que analitzarem posteriorment.

Els PCF s'emmarquen en l'àmbit de la Pedagogia Social, ja que formen part d'un conjunt d'intervencions socioeducatives que, segons Feroso (2003), pretenen donar resposta des d'una perspectiva individual i comunitària.

En aquest cas, els programes de competències familiars pretenen instruir en situacions familiars de risc social afavorint el desenvolupament de vincles familiars positius amb la finalitat d'aconseguir els següents objectius, recollits per la doctora Valero (2019):

- a) Afecte segur i saludable entre progenitors i fills / filles.
- b) Supervisió parental, seguiment i disciplina efectiva.
- c) Comunicació i transmissió de valors familiars prosocials.
- d) Implicació parental en la vida dels fills i filles.

e) Suport emocional, cognitiu, social i financer.

Amb relació a aquests objectius, podem entendre que els PCF constitueixen intervencions socioeducatives. Per la seva part, Orte, Ballester i March (2012) ens afirmen que, en els seus inicis, aquests programes s'emmarcaven en el camp de la Pedagogia Social des d'un enfocament clínic, ja que s'entenien amb l'etiqueta genèrica de teràpies familiars. No obstant això, a mesura que s'ha anat investigant i posant en pràctica el programa, aquestes intervencions socioeducatives s'han anat desenvolupant des d'un enfocament més estructural i sistèmic, cosa que ha permès dirigir els programes no únicament als pares i mares, sinó als diferents membres del conjunt familiar.

Aquest canvi de perspectiva ha resultat molt significatiu en el camp de la Pedagogia Social, concretament en la prevenció familiar, ja que va permetre el desenvolupament de diferents programes amb aquest plantejament sistèmic, com ara el mencionat programa "Strengthening Families Program" (SFP), pioner i referent a nivell mundial (Orte, Ballester i March, 2012).

A escala mundial, a part del SFP, també podem distingir múltiples programes que s'han duit a terme en aquesta línia d'intervenció. Per exemple, en l'àmbit estatal destacam: el programa "COFAMI", un programa del País Vasc sobre coresponsabilitat centrat a fomentar la cooperació i la responsabilitat dels fills i filles (Bartau i Etxeberria, 2005); el programa "PROTEGO", el qual treballa la prevenció de drogues des dels serveis socials i comunitaris (Larriba, Duran i Suelves, 2017), i el Programa de Competència Familiar (PCF), estructurat d'acord als criteris per als programes d'intervenció familiar més eficaços (Orte, Ballester i March, 2012).

A escala internacional, podem destacar el programa "Strengthening Families Program" (SFP), mencionat anteriorment. Tal com assenyala Valero (2019), aquest programa constitueix una de les intervencions

més estudiades en l'àmbit internacional. Originalment, aquest programa fou dissenyat per intervenir en famílies en risc de drogodependència, tot i que actualment té l'objectiu de promoure el desenvolupament positiu de la joventut a partir de la millora dels vincles familiars. La seva característica principal és que pretén reduir al màxim les conseqüències negatives dels progenitors en situacions de risc psicosocial derivats d'una parentalitat negligent (Valero, 2019).

El SFP identifica com a factors de risc totes aquelles circumstàncies que tenen lloc dins la família i que afavoreixen l'abús de substàncies i el desenvolupament de malalties mentals juvenils. Alguns d'aquests factors de risc són la negligència (entesa com la manca de cura i suport emocional), consum de substàncies per part dels pares i/o infants, exposició a la violència i dificultats per mantenir una comunicació assertiva i respectuosa, entre d'altres (Kumpfer, 2022).

Per la seva part, aquest mateix autor (Kumpfer, 2022), consta que el mencionat programa pretén transformar els factors de risc que puguin presentar les famílies en els següents factors de protecció: vincles sans entre pares, mares i fills i filles, vivència funcional, disciplina integrada, assistència i implicació escolar i seguiment de les tasques i relacions dels infants per part del pare/mare.

Actualment, està en marxa la versió espanyola del SFP anomenada "Programa de Competència Familiar" (PCF) realitzada per l'equip GIFES de la UIB. Un recent estudi d'aquest grup d'investigació afirma que el PCF afavoreix el canvi en les dinàmiques familiars a llarg termini gràcies al foment dels següents factors: resiliència, comunicació, organització i cohesió grupal, entre d'altres (Orte, Ballester i March, 2012).

Com hem vist, són múltiples els programes de competències familiars existents a diferents parts del món. A continuació aportarem una classificació dels diferents programes segons el seu àmbit d'actuació.

Per la seva part, Bernal, Rivas i Urpí (2012) diferencien tres àmbits de l'educació familiar segons la seva àrea d'intervenció, disciplina en la qual s'emmarquen els programes de competències familiars:

- a) **L'educació que té lloc en la vida familiar:** entesa com el projecte educatiu dels progenitors, el qual pot ser intencional o indirecta.
- b) **L'educació dirigida a potenciar la vida familiar:** comprèn totes aquelles actuacions des de l'educació formal, informal i no formal.
- c) **L'educació per a la intervenció social en famílies:** aquella intervenció formada per programes de serveis socials comunitaris.

D'aquesta forma, els PCF formen part del tercer àmbit, l'educació per a la intervenció social en famílies. Ja que, segons Pascual, Gomila, Ballester, Orte i Amer (2016), constitueixen programes dirigits a intervenir en famílies en risc social minimitzant els factors de risc.

Un cop entesa la classificació dels diferents programes de competències familiars segons els seus àmbits d'intervenció, resulta interessant conèixer els objectius i els continguts que empren aquests programes. El qual ens permetrà entendre la intervenció de la persona formadora i els trets característics del seu perfil.

Educació familiar i parentalitat

Un cop explicats els diferents programes de competències familiars, explorarem l'àmbit de l'educació familiar i la parentalitat. Concretament, ho farem a partir de l'anàlisi del marc normatiu, fent especial menció a la rellevància de la funció socioeducativa de la parentalitat i la descripció dels diferents perfils familiars.

El marc normatiu de la Unió Europea (Ríos, 1997) afirma que és imprescindible donar suport a una política familiar que garanteixi prestacions públiques, mesures per conciliar la vida laboral amb la familiar i la cobertura de serveis d'atenció infantil per tal de donar suport a què les famílies puguin exercir el dret a la parentalitat. Algunes de les recomanacions que proposa són:

- a) Adoptar un plantejament basat en els drets.
- b) Reconèixer que els progenitors són els principals responsables dels fills i filles.
- c) Garantir la igualtat d'oportunitats dels infants.
- d) Reconèixer els diversos tipus i situacions d'exercici parental.

D'aquesta forma, entenem que els PCF es fonamenten en la funció socioeducativa de la parentalitat com a eix principal d'intervenció.

Seguint amb les afirmacions de Pascual, Gomila, Ballester, Orte i Amer (2016), atendre a la competència de les famílies és imprescindible, ja que els progenitors constitueixen un element clau en el procés educatiu dels fills i filles; de forma que les dinàmiques familiars i les relacions entre els diferents rols dintre de la xarxa familiar tenen un impacte directe cap al desenvolupament relacional i cognitiu dels infants.

És per aquest motiu que els PCF van dirigits principalment a aquelles famílies en risc social, ja que aquests perfils familiars presenten unes manques emocionals i cognitives on els PCF poden intervenir influenciant de forma positiva els factors de protecció de cada situació familiar.

Un aspecte clau en parlar de parentalitat i educació familiar és entendre la funció que exerceix el rol parental i familiar en el procés de desenvolupament cognitiu i emocional dels fills i filles i les seves conseqüències.

L'objectiu de la parentalitat consisteix a facilitar el desenvolupament dels fills i filles en un ambient segur i estable. Segons alguns autors, com ara Pascual, Gomila, Ballester, Orte i Amer, asseguren que aquest desenvolupament ha d'anar encaminat a atendre a les necessitats dels infants, fomentar la comunicació social, atendre i promoure la gestió i l'expressió emocional i, finalment, fomentar la disciplina (2016).

Tal com ens afirmen, aquest rol es manifesta en el tipus de relació entre els progenitors i els fills i filles a partir de les pràctiques familiars, les actituds institucionals i informals amb el centre educatiu i els àmbits de l'educació no formal així com el nivell d'implicació i filiació.

Per la seva part, el Centre for Parenting Education (2006) aporta una classificació de les dimensions que hauria d'atendre la família sobre els seus fills i filles per aplicar la parentalitat:

- a) **Percepció:** habilitats per conèixer l'entorn i el context dels fills i filles així com els efectes de la mateixa conducta que exerceixen els pares i mares sobre els fills i filles.
- b) **Sensibilitat:** habilitats emocionals i comunicatives que permeten desenvolupar un espai segur en l'expressió emocional horitzontal, tant dels progenitors cap als fills i filles com al revés.
- c) **Flexibilitat:** habilitats per adaptar-se a les necessitats dels fills i filles en cada situació.

Arribats en aquest punt, podem entendre que les famílies constitueixen factors de socialització claus i essencials pel correcte desenvolupament dels fills i filles, de forma que atendre a la parentalitat significa tot un repte que moltes famílies, a causa de les seves circumstàncies socioculturals, no poden o no tenen les eines ni els recursos per dur-ho a terme.

D'aquesta forma, considerant la família com la primera unitat de socialització per a la majoria dels infants, resulta imprescindible atendre a la dimensió familiar des de la prevenció familiar, com ara els PCF, i l'adjunció de polítiques socials encaminades a garantir la seva consolidació.

Com s'ha comentat anteriorment, la majoria dels PCF constitueixen programes de prevenció selectiva, ja que es dirigeixen a aquelles famílies en situació d'exclusió social. Per aquest motiu, a continuació ens aproximam a conèixer les característiques socioeconòmiques d'aquest perfil familiar.

La primera característica, tal com ens indica Sáez (2009), respon als canvis en l'organització familiar al llarg del temps, passant d'una estructura tradicional a un model plàstic. Aquesta evolució respon a les canviants estructures socials i polítiques, i té un impacte en la funció socioeducativa explicada anteriorment. Els principals canvis que han experimentat les estructures familiars, tal com ens afirma Pascual, Gomila, Ballester, Orte i Amer (2016), són:

1. La incorporació i la permanència de la dona en el mercat laboral.
2. El creixement de les taxes de divorci.
3. L'augment de les famílies monoparentals.

Aquesta primera característica té un impacte en tots els perfils familiars. Malgrat això, entenem que aquesta evolució sociocultural ha tingut un impacte més negatiu en aquelles famílies en risc d'exclusió social i, per tant, han augmentat els seus factors de risc.

Aquesta tendència s'explica per la influència de la globalització, ja que es tracta d'un procés econòmic, tecnològic, polític, social i cultural a escala mundial que produeixen unes determinades transformacions socials i polítiques amb l'objectiu de crear una xarxa mercantil global (Baró, 1997). El fet de crear unes polítiques comunes fa que no s'atengui

a les necessitats individuals i familiars, de forma que augmenten els seus factors de risc.

Una segona característica pròpia dels perfils familiars és la diversitat cultural present en les societats occidentals actuals, i com aquesta tendència occidental, influència en gran part pel procés de globalització anomenat en el paràgraf anterior, ha generat canvis en els rols i el funcionament de les dinàmiques familiars. Els trets principals d'aquesta segona característica es manifesten en les formes que tenen les famílies de concebre els rols familiars i les funcions a executar (Pascual, Gomila, Ballester, Orte i Amer, 2016).

La tercera característica es relaciona amb les diferents classes socials, les quals comporten models de socialització diferencials. Per una part, identifiquem els models flexibles, entesos com aquells perfils familiars que presenten una font d'inversió en temps i recursos, i que es troben adaptades a les societats globals. Per altra banda, trobem els models desorientats, definits com aquells models de les classes populars que presenten una estructura formada per escassos recursos i per unes necessitats que els impossibiliten adaptar-se a un model estandarditzat (Pascual, Gomila, Ballester, Orte i Amer, 2016).

D'aquesta forma, podem concloure que els trets socioeconòmics principals dels perfils familiars destinataris dels PCF són: la influència en l'estructura familiar arreu de les canviants estructures socials i polítiques; la diversitat cultural i un estatus socioeconòmic mitjà i baix. Com hem pogut veure, aquests trets són canviants, ja que són una conseqüència dels constants canvis en les estructures sociopolítiques, tractant-se d'una problemàtica estructural. D'aquí sorgeix la formació parental, tractant-se d'un mitjà d'ajuda i acompanyament a les famílies per facilitar-les l'adaptació a aquestes noves situacions (Pérez-Bóveda i Yániz, 2015).

Tal com hem vist fins al moment, els PCF tenen l'objectiu de reduir els riscos socials derivats de l'entorn familiar mitjançant una intervenció socioeducativa que permeti minimitzar els factors de risc i augmentar els de protecció.

Alhora, els mateixos programes identifiquen com a factors de risc aquelles circumstàncies que afavoreixen l'abús de substàncies i el desenvolupament de malalties mentals, psicològiques i emocionals juvenils. Alguns d'aquests factors de risc són la negligència (entesa com la manca de cura i suport emocional), consum de substàncies per part dels pares i/o infants, exposició a la violència, dificultats per mantenir una comunicació assertiva i respectuosa, entre d'altres (Kumpfer, 2022).

Mentre que concep per factors de protecció aquell conjunt d'agents que redueixen l'impacte dels mencionats factors de risc. Alguns exemples d'aquests factors de protecció són: vincles sans entre pares, mares i fills i filles, vivència funcional, disciplina integrada, assistència i implicació escolar i seguiment de les tasques i relacions dels infants per part del pare/mare.

Perfil de la persona formadora

A continuació, tractarem els trets principals del perfil de les persones formadores dels PCF.

Per la seva part, Sáez ens afirma que no existeix una concepció consensuada del perfil del formador/a a causa dels nombrosos àmbits, usuaris i realitats de la Pedagogia Social. Tot i això, aquest autor defineix dos trets principals del perfil del formador/a: desenvolupa la seva tasca professional sempre relacionant-se amb altres persones ja siguin diferents usuaris com el treball en xarxa amb altres professionals (és a dir, presenta de forma intrínseca un component d'interacció social); així com treballa amb la finalitat darrera de fomentar la participació de les persones per aconseguir la plena inclusió d'aquestes en la societat (el que

forma part del procés d'educació) (Sáez, 1994). En essència, podem evidenciar que els trets que tenen en comú tots els formadors/es és la funció que duen a terme, és a dir, la seva finalitat.

Davant d'aquesta realitat, podem identificar la identitat professional dels formadors/es des de la seva funció socioeducativa. Per la seva part, Ronda la defineix com aquell servei d'acompanyament social i educatiu que ofereixen unes determinades persones, les formadores, davant de certes situacions i processos de marginació, segregació i vulnerabilitat que pateixen alguns col·lectius de la societat (Ronda, 2012).

Arribats en aquest punt, podem sintetitzar que el perfil del formador/a del camp de la pedagogia social ve marcada per una forta influència de l'ampli espai educatiu i social des del qual s'intervé, motiu que explica la manca de consens en aquesta concepció.

Seguint en la tendència d'aquesta autora, posant al centre la funció socioeducativa, detalla les característiques essencials del paper de la persona formadora a partir de tres principis claus: la cura i sol·licitud, l'autonomia i el respecte i, finalment, l'equitat institucional i organitzacional.

En relació amb el principi de cura i sol·licitud, l'autora el defineix com la capacitat de contextualitzar el procés d'intervenció acceptant els ritmes naturals de les persones usuàries. La finalitat d'aquest principi resideix en la idea de "obtener que el "otro" tome conciencia de sí mismo para que le sea posible ejercer sus funciones sociales en las situaciones de vida concretas" (Ronda, 2012).

En segon principi, l'autonomia i el respecte, fa referència a la capacitat d'exercir un acompanyament a les usuàries assumint el rol de guia, respectant a les persones relacionant-se entre iguals sense l'existència de rols de poder ni autoritat.

En darrer lloc, en parlar d'equitat institucional i organitzacional, l'autora menciona al conjunt de les polítiques educatives i socials que intervenen en el procés d'acompanyament socioeducatiu. On aquesta influència molts de pics intervé forma negativa en el mencionat procés, a causa d'una manca de control i que suposen una submissió als processos institucionals, generant conflicte en el procés del formador/a.

Un cop definides les característiques del bon formador/a des dels principis proporcionats per l'autora Ronda, resulta interessant identificar-les des del punt de vista pedagògic.

Per la seva part, l'article "El enfoque por competencias en la formación de los educadores sociales" (Sáez, 2009) publicat per la revista interuniversitària de Pedagogia Social aporta una proposta de classificació del paper del formador/a segons un conjunt de competències pedagògiques. Aquesta classificació està formada per un total de sis competències dividides segons la seva funció:

1. Funció de transició, formació, desenvolupament i promoció cultural.
Aquesta primera funció fa referència a saber identificar els valors socials i culturals de les persones usuàries, tenir domini de les metodologies educatives i pedagògiques de dinamització social així com assegurar exercir un acompanyament integral dels subjectes.
2. Funció de creació de xarxes socials, contextos, processos i recursos tant educatius com socials. Algunes d'aquestes competències en centren en la capacitat de potenciar i fomentar les relacions interpersonals, posar en marxa eines per millorar els processos educatius o bé la identificació de llocs i espais que possibiliten la socialització entre els usuaris.
3. Funció de mediació social, cultural i educativa. Comprèn les competències centrades a relacionar els individus amb els col·lectius

i les institucions així com comptar amb uns coneixements metodològics i culturals sobre la mediació.

4. Funció de coneixement, anàlisi i investigació dels contextos socials i educatius. Centrat en les capacitats de detecció de necessitats dintre d'un context en concret, domini dels plans de desenvolupament comunitari i local, així com la capacitat d'anàlisi i coneixement de les polítiques social, educatives i culturals.
5. Funció de disseny, implementació i avaluació de programes i projectes en qualsevol context educatiu tracta de la capacitat de formalitzar documents bàsics de qualsevol acció socioeducativa així com el coneixement dels diferents mètodes d'avaluació.
6. Funció de Gestió, direcció, coordinació i organització d'institucions i recursos educatius. Tractant-se del domini dels diferents models, tècniques i estratègies de direcció de programes, equipaments i recursos humans.

Aquesta classificació resulta interessant des del punt de vista pedagògic, ja que classifica les competències professionals i personals propis del perfil del formador/a a partir de les funcions socioeducatives; és a dir, intrínsec en les relacions interpersonals i on hi tenen lloc processos d'ensenyança-aprenentatge per la correcta inclusió a la societat d'aquelles persones i col·lectius en situacions de vulnerabilitat.

Arribats en aquest punt, entenem que el perfil de la persona formadora es caracteritza per uns trets socioeducatius i per unes competències pedagògiques bàsiques. Tot i això, resulta imprescindible conèixer i desglossar les seves habilitats més representatives.

Per una part, Sánchez, Pascual, Orte i Ballester (2020) assenyalen com a principals les següents habilitats:

- Comunicació i assertivitat.
- Gestió de grups i resolució de conflictes.

- Empatia.
- Capacitat de motivar a les famílies.
- Establir límits.
- Fomentar l'aprenentatge actiu.

Per altra banda, Gomila i Amer (2016), afegixen a l'anterior classificació la capacitat d'implicar a les famílies i la comprensió del programa i els seus objectius, així com la capacitat de desenvolupar certa fidelitat a les estructures i als components del programa. Finalment, Orte, Ballester, Amer i Vives (2019) incorporen la capacitat expositiva dels continguts del programa i la demostració d'un grau de confiança en les seves pròpies capacitats.

Recentment, diversos autors com Sánchez, Orte, Pascual i Ballester (2021), incorporen una estructuració d'habilitats per tipus de competències:

- a) Competències intrapersonals: trets de personalitats relacionades amb l'autogestió emocional. Per exemple: la capacitat de superar situacions traumàtiques o bé l'aptitud de gestionar la frustració.
- b) Competències interpersonals: aquells trets de personalitat que fomenten la relació amb les altres persones. Contribueixen a la gestió eficaç del grup, la creació d'un clima càlid i amistós i fomenta un vincle amb els i les participants.
- c) Competències d'aplicació: anomenades "competències del medi ambient", són l'experiència en els PCF i la seva preparació. Ajuden a canalitzar els esforços per aconseguir els resultats desitjats.

A partir d'aquesta estructuració, podem classificar el conjunt d'habilitats mencionats anteriorment proporcionats pels diferents autors:

- Competències intrapersonals:
 - Comunicació i assertivitat.
 - Establir límits.
 - Confiança en un/a mateix/a.

- Competències interpersonals:
 - Gestió de grups i resolució de conflictes.
 - Empatia.
 - Capacitat de motivar i implicar a les famílies.

- Competències d'aplicació:
 - Fomentar l'aprenentatge actiu.
 - Comprensió del programa i dels seus objectius.
 - Fidelitat a les estructures i als components del programa.

Per altra part, autores com Orte, Ballester, Amer i Vives (2019), incorporen dos elements claus en el perfil de la persona formadora per assegurar la correcta execució de les seves habilitats: l'experiència en PCF i el grau d'adherència que desenvolupen les famílies amb el programa (es tradueix en el respecte que tenen cap als components del programa i el compliment dels criteris establerts, els quals asseguren els resultats).

En resum, segons les aportacions dels diferents autors mencionats, podem concloure que el perfil de la persona formadora es caracteritza principalment per un conjunt d'habilitats intrapersonals, interpersonals i de l'entorn; per una experiència prèvia en els camps dels PCF i, finalment, per la consciència en fomentar cert grau d'adherència al programa.

A continuació, resulta interessant comprendre quins són els elements que garanteixen l'eficàcia dels PCF així com l'eficiència de les habilitats pròpies de les persones formades.

Orte, Ballester i Amer (2020) incorporen la metodologia anomenada PBE: Programes Basats en l'Evidència. Aquesta metodologia classifica l'evidència d'un programa en relació amb la qualitat de l'acció, i té l'objectiu d'assegurar-se que les intervencions socioeducatives dels professionals produeixen els efectes esperats. Els PBE necessiten programes i polítiques públiques sostingudes per la investigació empírica, a partir de la definició d'uns estàndards científics que avaluen i classifiquen les pràctiques desenvolupades en funció de la seva eficàcia i eficiència.

Per a la seva part, Sánchez, Pascual, Orte i Ballester (2020), defineixen els següents elements com principis claus que garanteixen l'eficàcia d'un programa: la qualitat d'implementació, la capacitat d'aplicació dels professionals, la implicació i la fidelitat de les famílies, així com el paper dels professionals.

Buidatge de les entrevistes

Per tenir una visió global i directe de les competències que hauria de tenir un formador/a dels programes de competències familiars, s'han dut a terme entrevistes a dues formadores clau (vegeu annexos 1 i 2). S'ha comptat amb dues representants dels PCF, el que ens aporta una visió realista i propera del seu paper com a professionals en l'àmbit de l'educació familiar.

D'aquesta forma, el present apartat proporciona l'anàlisi de dades a partir de la informació recollida en les entrevistes. Per elaborar-la, s'ha seguit l'anomenada *grounded theory* o teoria fonamentada (Ballester, Nadal i Amer, 2017), la qual consisteix desenvolupar conceptes teòrics a partir d'una base empírica, com són les entrevistes en aquest cas, agrupant la informació obtinguda primer en codis i després en categories.

Per això, seguint la teoria fonamentada, en primer lloc, s'han transcrit les dues entrevistes, prèviament gravades. Posteriorment, s'ha elaborat un codi de colors per a cada categoria (temàtica) identificada en les transcripcions (vegeu taula 1). Finalment, s'ha elaborat una descripció objectiva de totes les categories establertes.

Codi	Categoria
Verd	Àmbit professional d'intervenció
Groc	Experiència professional
Blau cel	Funcions principals
Morat	Agents familiars amb els que s'intervé
Taronja	Expectatives prèvies
Vermell	Competències genèriques
Marró	Competències específiques
Gris	Factors que faciliten l'adherència al programa
Verd obscur	Elements que faciliten l'eficàcia del programa
Rosa	Obstacles del programa
Blau obscurs	Millores del programa

Taula 1: categorització de les dades. **Font:** elaboració pròpia.

Així doncs, s'ha entrevistat, per una part, a Dayana Valdes Bocourt, actual formadora dels presents programes, mestre d'educació primària, pedagoga del centre d'ensenyament concertat Sant Josep Obrer i especialista en Audició i Llenguatge (AL), endavant professional 1. Mentre que la segona entrevista s'ha elaborat a Maria Ferragut Martínez – Vara de Rey, actual formadora dels PCF, treballadora i formadora a Projecte Home, i recentment graduada en el màster en prevenció i intervenció d'addicions, endavant professional 2.

Cal tenir en compte que les dues formadores entrevistades han executat el PCF de forma conjunta aquest curs acadèmic 2021/2022 al col·legi Sant Josep Obrer. Per la seva part, en el cas de la professional 1, aquesta constitueix la seva tercera aplicació del programa; dos d'ells com alumna col·laboradora a la UIB durant els seus estudis al grau de Pedagogia i un tercer, amb la recent aplicació, al col·legi Sant Josep Obrer, on actualment fa feina com a mestre.

En el cas de la professional 2, la recent execució del programa ha constituït la seva primera experiència com a formadora dels PCF; tot i que presenta un bagatge com a formadora en diferents programes formatius a Projecte Home, ONG on actualment és treballadora.

D'aquesta forma, la present anàlisi de les entrevistes ens proporciona una visió específica de la mateixa tasca professional, però duita a terme per dues formadores amb diferents experiències i de diferents àmbits, el que ens ajuda a comprendre i definir el perfil de la persona formadora de forma exhaustiva i completa. A continuació, es presenta l'anàlisi de dades per categories a partir de la categoria 3, ja que les dues primeres categories formen part de la descripció professional com a formadores.

- Categoria 3: Funcions principals com a formadora.

Un dels primers punts a descartar de les entrevistes, en relació amb la tercera categoria, és que ambdues destaquen la importància de comprendre el programa de forma detallada per, aleshores, poder transmetre els coneixements del programa a les famílies i, per consegüent, generar consciència de canvi.

En segon lloc, consten que la seva intervenció s'ha de caracteritzar per motivar als usuaris del programa i captar la seva atenció, en afirmar que aquest element garanteix la implicació i retenció de les famílies al programa. Sense tenir present aquesta funció, les dues formadores asseguren que, per una part, un nombre elevat de famílies abandonarien el programa per una falta d'interès que els enganxi i, per altra banda, presentarien una baixa predisposició pel canvi, segons la seva pròpia experiència personal i professional.

La darrera funció principal que destaquen tant la professional 1 com la professional 2, és assegurar la implementació del que han après al programa al dia a dia de les famílies. En el cas de la professional 1, consta que una de les formes d'assegurar aquesta aplicació és avaluar el

que les famílies han après al llarg de la formació; mentre que la professional 2 aposta per intentar generar consciència en cada una de les activitats executades aportant exemples de casos reals que permetin a les famílies empatitzar amb la seva realitat i qüestionar-la.

No obstant això, la professional 2 afegeix dues principals funcions a les anteriorment mencionades. Per una part, assegura que és imprescindible practicar l'escolta activa per captar tots els detalls de la interacció entre els diferents membres familiars, el que els hi pot permetre identificar informació important que les famílies en un primer moment no expressen.

En segon lloc, afirma que és fonamental executar la funció d'adaptació i flexibilitat del programa a les circumstàncies personals i familiars. Sobretot en l'elaboració de les activitats pràctiques, les quals, aspecte compartit també per la professional 1, proposen la modificació de certes activitats per casos més propers a les realitats familiars. Ja que consten que alguns casos pràctics no representen les necessitats reals de les famílies.

Per la seva part, la professional 1 afegeix la funció de guiar i acompanyar als usuaris del programa durant l'execució d'aquest, assumint un rol de guia i evitant així qualsevol relació jeràrquica entre l'equip de formadors/res i els agents familiars. Afirma que aquesta funció és important perquè afavoreix la confiança que diposita la família sobre la figura de la formadora, el que fomenta la confidencialitat per part dels usuaris del programa. Consta que d'aquesta forma hi ha un grau més alt de generar canvi, objectiu que persegueixen els PCF.

- Categoria 4: Agents familiars amb els quals s'intervé.

Amb relació a la quarta categoria, en el cas de les dues formadores és el mateix, ja que han elaborat la passada edició del programa de forma conjunta. Tant la professional 1 com la professional 2, consten que el

programa es divideix en dues sessions per dia: una sessió dirigida únicament a les famílies, mentre que paral·lelament, es desenvolupa una segona altra sessió amb els joves. En finalitzar-les, és dur a terme una tercera sessió de forma conjunta, tant amb les famílies com amb els joves. Així doncs, les dues formades han intervingut amb el grup dels fills i filles durant la primera sessió, i amb els pares i mares de forma conjunta durant la segona sessió.

- Categoria 5: Expectatives prèvies a la intervenció com a formadora.

Ambdues formadores asseguren haver experimentat expectatives abans d'intervenir: la professional 1 expressa que aquest fet ho experimenta durant les primeres sessions de forma recurrent, i a mesura que avancen les sessions van reduint les expectatives marcades de canvi. Per la seva part, la professional 2 consta que les seves expectatives van relacionades amb la diferència observada entre la teoria de la formació duita a terme i la pràctica, ja que aquesta ha resultat la seva primera execució del programa i ha pogut identificar una notable diferència, però assegura que aquesta sensació l'ha experimentat sempre que ha duit a terme qualsevol feina per primer cop després d'haver realitzat la part teòrica-formativa.

- Categoria 6: Principals competències genèriques.

Les dues formadores destaquen com a principals competències genèriques del seu perfil com a formadora: la capacitat de motivar i enganxar als usuaris i la capacitat tant de saber comunicar i de fomentar la correcta comunicació entre els agents familiars, com la capacitat de practicar l'escolta activa, tant amb les famílies com amb l'equip de formadors/res.

En relació amb la capacitat de motivar, les dues formadores consten que es tracta d'una capacitat essencial com a formadora de programes preventius, ja que assegura la continuació del conjunt familiar, evitant

que abandonin el programa. De forma que assegurin que la capacitat de motivar que presenten les famílies augmenta l'adherència de les famílies al programa, aspecte que exposen a la categoria vuit.

Sobre la capacitat de saber comunicar, ambdues professionals exposen que una correcta comunicació per part dels formadors/res fomenta un clima de participació per part de les famílies. Així com constitueix un referent per a les famílies en assegurar que presenten certa influència sobre la forma de relacionar-se entre les famílies. D'aquesta forma, afirmen que la comunicació ha de basar-se en l'assertivitat i l'escolta activa, constituint dues de les principals funcions explicades en la categoria 3 (funcions principals com a formadora).

Tot i això, a part d'aquestes tres competències genèriques, la professional 2 identifica com a quarta la capacitat d'adaptació i flexibilitat del programa i de les activitats a les circumstàncies familiars en cada moment. Competència identificada, també per la mateixa formadora, com a funció principal que ha d'executar el formador/a.

Per la seva part, la professional 1 incorpora dues competències genèriques més. Una és la capacitat de comprendre el funcionament del programa i la implicació com a formadora en afirmar que tenir un alt grau de coneixement del programa proporciona a la figura del formador/a un grau de lideratge, on consta que és essencial per executar de forma correcta la tasca com a formadora.

La segona competència és la capacitat de controlar i guiar les intervencions dels agents familiars, en afirmar que d'aquesta forma ofereixen a les famílies posar en pràctica la teoria i les activitats treballades al llarg de la formació.

- Categoria 7: Principals competències específiques.

A partir de les competències genèriques exposades, passem a classificar les **competències específiques** que les formadores identifiquen a partir de la classificació que proporcionen Sánchez, Orte, Pascual i Ballester (2021): habilitats intrapersonals, habilitats interpersonals i habilitats d'implementació del programa.

Ambdues formadores consten que la principal **habilitat intrapersonal** és l'adequada gestió emocional que han de contar com a formadores. La professional 1 exposa que és important sobretot per no portar-se a casa la càrrega emocional que suposa conèixer les diferents estructures familiars i les seves problemàtiques. Mentre que la professional 2 afirma que és imprescindible per a garantir el correcte paper de guia i acompanyament que implica ser formadora. Les dues exposen que aquesta habilitat l'han anat treballant i perfeccionant a mesura que ha avançat en la seva pràctica com a formadores.

En relació amb les **habilitats interpersonals**, la professional 1 identifica la capacitat de liderar per exercir de forma correcta el seu paper com a formadora, en exposar que no es tracta de ser autoritari sinó de respectar el teu lideratge que correspon a la figura de la formadora. En el seu cas, ella relaciona el lideratge amb la capacitat d'intervenir com a guia, en experimentar que un elevat grau de coneixement del programa assegura aquest paper de lideratge com a formadora.

Per part de la professional 2, exposa com a principals habilitats interpersonals el treball en equip, en tractar-se d'un grup de formadors/res; la delegació de responsabilitats i tasques, ja que en tractar-se d'un equip a cada integrant li corresponen tasques diferents, i també afirma que per a la correcta execució d'aquestes és imprescindible saber liderar, i finalment, la confiança dipositada en els companys i companyes com amb les capacitats de canvi de les famílies.

Finalment, en relació amb les **habilitats d'aplicació del programa**, ambdues formadores consten que és imprescindible la formació prèvia de l'equip de formadors/res. Ja que asseguren que sense posseir els coneixements del programa no poden intervenir de forma eficient i, aleshores, aconseguir els objectius del programa.

La professional 1, afegeix a aquesta tercera tipologia d'habilitats l'experiència prèvia en programes preventius. Tot i que evidència que no sempre és possible, sobretot en els casos d'intervenir com a formadora per primer cop, afirma que comptar amb certa experiència ajuda en la implementació del programa, segons la seva experiència personal en les dues anteriors aplicacions del PCF.

Per part de la professional 2, assenyala també la capacitat de transmetre els continguts del programa en experimentar que permet a les famílies comprendre amb profunditat el funcionament de la formació. Aquesta capacitat va molt lligada a la principal funció que executen com a formadores, recollida en la categoria 3 (funcions principals com a formadores) i que afirmen ambdues formadores.

- Categoria 8: Factors que faciliten l'adherència al programa.

En relació amb aquesta categoria, la professional 1 exposa, en primer lloc, mantenir el mateix equip de formadors, el que assegura que implica un grau de compromís amb el programa des de l'inici de la intervenció com a formadores. En segon lloc, afegeix que els incentius que s'ofereixen a les famílies asseguren que aquestes continuïn al programa, en exposar que sempre que s'han duit a terme ha motivat a les famílies i les han fet sentir valorades.

Per la seva part, la professional 2 consta que la formació prèvia de l'equip de formadors/res, les competències generals exposades anteriorment i el dinamisme durant les intervencions fomenten un elevat grau d'adherència de les famílies al programa, segons la seva

experiència en la primera aplicació del PCF com en els diferents programes preventius a Projecte Home.

- Categoria 9: Factors que faciliten l'eficàcia al programa.

Per la seva part, la professional 2 identifica que la metodologia dels PCF, els Programes Basats en l'Evidència (PBE), faciliten aquest aspecte en assegurar que es tracta d'una ciència i, per tant, s'avalua la intervenció des dels respectius paràmetres. En segon lloc, afegeix que la clara i detallada estructuració del programa assegura la comprensió d'aquest, i indica que això facilita l'eficàcia del programa, ja que fomenta la correcta intervenció com a formadors/es. Un tercer element que identifica la professional 2 és l'adequada coordinació amb l'equip, la qual cosa ho ha pogut experimentar en la recent execució del programa a Sant Josep Obrer.

Per la seva part, la professional 1 considera que l'adherència al programa assegura la seva eficàcia, a partir dels dos elements que exposa la formadora com a factors que fomenten l'eficàcia: mantenir estable el grup de formadors/res i oferir incentius a les famílies. A més, afegeix que la capacitat del formador/a en motivar a les famílies també és un element que garanteix l'eficàcia, en identificar una major predisposició de les famílies en assumir aquest rol de motivació com a formadora.

- Categoria 10: Principals obstacles del programa.

En relació amb aquesta categoria, ambdues formadores identifiquen com a principal obstacle la curta durada d'algunes activitats o mòduls determinats, en experimentar que alguns grups familiars han volgut aprofundir en algunes temàtiques en concret. Les quals, tant la professional 1 com la 2, afirmen que corresponen a aquelles que més necessitat hi ha de treballar. Tot i que indiquen que cobrir aquest aspecte és imprevisible, ja que depèn de les necessitats de cada família. Per tant, en cada aplicació del programa les necessitats són diferents.

Identifiquem com a segon obstacle del programa la resistència d'un determinat perfil familiar, el qual la professional 2 afirma que aquest perfil correspon a aquelles famílies que presenten una baixa valoració de la prevenció. Les dues formadores consten que aquest perfil familiar ha resultat abandonar el programa.

- Categoria 11: Millores del programa.

Finalment, les dues professionals entrevistades hi estan d'acord amb els tipus de millores que realitzarien. Les dues millores que durien a terme del programa van encaminades a millorar l'apartat d'activitats.

Concretament, actualitzarien algunes activitats destinades a practicar amb les famílies, ja que evidencien que algunes d'elles s'han antiquat i no representen les necessitats ni desitjos actuals. Com ara el cas pràctic d'aquesta edició del programa, on els i les joves havien d'obtenir el permís dels pares i/o mares per anar al cinema. Tant la professional 1 com la 2 van evidenciar que modificant aquest cas pràctic per aconseguir permís per sortir de festa amb els seus amics en comptes d'anar al cinema, va augmentar la participació dels joves i aleshores van poder aprofundir en les estratègies comunicatives.

D'aquesta forma, la segona millora en relació amb aquest aspecte seria que el programa proporcionés certa llibertat en flexibilitzar i modificar l'apartat d'activitats per tal d'adaptar cada programa a les necessitats dels diferents perfils familiars.

Discussió i conclusions

Un cop s'han explicat els Programes de Competències Familiars, l'educació familiar i la parentalitat així com els trets més característics del perfil dels formadors/res i s'ha exposat l'anàlisi de dades del treball de camp, a continuació passem a redactar les conclusions finals, tant de la recerca bibliogràfica com del mateix treball, en línia als objectius inicialment establerts.

Conclusions de la investigació

Les presents conclusions s'han extret a partir de la comparació de la recerca documental amb el resultat de les dades analitzades a partir de les entrevistes.

En primer lloc, podem concloure que les figures dels i les formadores en matèria de programes familiars presenten una identificable **funció socioeducativa**. Ja que, tal com s'ha evidenciat en les entrevistes, el perfil del bon educador/a familiar intervé a partir de la interacció social (és a dir, sempre en interacció amb persones; en aquest cas tant amb les famílies com amb el mateix equip de formadors/res) fomentant la participació de les persones (en aquest cas dels diferents perfils familiars que reben la formació), característiques essencials recollides per Sáez (1994).

A més, un segon motiu que evidencia la funció socioeducativa d'aquests professionals és que la seva identitat professional persegueix els següents principis claus, aportats per Ronda (2012): cura i solitud, relacionada amb la capacitat d'assumir un grau de responsabilitat i implicació cap al programa i les famílies; autonomia i respecte, en relació amb la capacitat d'adaptació i flexibilitat a les necessitats de la intervenció així com l'assertivitat en la comunicació entre l'equip de formadors/es com amb les famílies; i, finalment, l'equitat institucional i organitzacional, vinculada a la responsabilitat de transmetre els coneixements del programa i garantir el seu funcionament. Aquests principis claus queden reflectits en l'anàlisi de dades, de forma que les dues entrevistades assegurin que la seva intervenció constitueix una funció socioeducativa.

En segon lloc, en relació amb les **funcions pedagògiques que executen els formadors/res**, podem concloure com a principals les següents recollides per Sáez (2009):

- a) Funció de transició, formació, desenvolupament i promoció cultural; les formadores intervenen a partir de la identificació d'unes necessitats socioculturals específiques del perfil familiar destinatari del programa.
- b) Funció de creació de xarxes socials, contextos i processos educatius i socials; es crea un equip format pels diferents perfils familiars en dissenyar activitats que fomentin la seva interacció i aprenentatge mutu.
- c) Funció de mediació social, educativa i cultural; les formadores compten amb capacitats per gestionar la resolució de conflictes que es puguin donar entre els membres d'un mateix nucli familiar, entre membres de diferents famílies com amb els formadors/es.
- d) Funció d'implementació i avaluació de programes i projectes; les formadores executen el programa i l'avaluen en tractar-se d'un programa basat en l'evidència.
- e) Funció centrada a gestionar, coordinar, dirigir i organitzar tant recursos educatius com institucions; les formadores afirmen executar aquesta funció pel correcte treball en equip i la intervenció.

No obstant això, Sáez identifica una setena, centrada en la funció de posseir coneixements, analitzar i investigar contextos socials i educatius. En aquest cas, les formadores asseguren que posseeixen coneixements sobre aquest aspecte, sobretot en haver rebut la formació teòrica del curs; tot i que elles no executen la funció d'analitzar i investigar contextos socials i educatius, perquè com bé afirmen en les entrevistes, el PCF està detalladament estructurat, elaborat i definit, de forma que la seva funció queda reduïda a posseir coneixements necessaris per intervenir com a formadores.

En relació amb les **competències genèriques de les formadores**, podem afirmar que les que caracteritzen aquest perfil professional són les proporcionades per Sánchez, Orte, Pascual i Ballester (2021): comunicació i assertivitat, gestió de grups i resolució de conflictes, foment de la motivació familiar, establir límits i l'aprenentatge actiu.

Així com la capacitat de comprendre l'estructura i els objectius del programa i exposar els continguts, competència la qual assegura el foment d'un important grau de fidelitat al programa. Tot i que les formadores identifiquen també com a competència essencial el fet de confiar en les pròpies competències esmentades, competència recollida pels autors (Orte, Ballester, Vives i Amer, 2019).

En quart lloc, podem concloure que les **competències específiques del perfil del bon formador/a** dels PCF segons la classificació d'Orte, Sánchez, Pascual i Ballester (2021) i les professionals entrevistades, corresponen a l'adequada gestió emocional com a habilitats intrapersonal; la comunicació i delegació com habilitats interpersonals, i finalment, com habilitats d'aplicació del programa destaquen la formació prèvia en programes formatius i preventius.

En darrer lloc, podem concloure que els **elements que garanteixen l'eficàcia tant dels PCF com de la funció dels formadors/res**, corresponen a la formació prèvia dels formadors i l'adherència de les famílies al programa (Orte, Ballester, Vives i Amer, 2019); la metodologia basada en l'evidència (Orte, Ballester i Amer, 2020) i, finalment, la capacitat d'aplicació del programa per part dels formadors/res (Orte, Sánchez, Pascual i Ballester, 2021).

Reflexió del treball; diferents implicacions

A continuació detallam les diferents implicacions que pot presentar el present treball.

En relació amb les **implicacions pràctiques**, consider que aquest treball m'ha servit a escala personal per ampliar els meus escassos inicials coneixements sobre els programes formatius, concretament els Programes de Competències Familiars. Així com crec que li pot servir a un pedagog/ga per ubicar els PCF dintre de les funcions socioeducatives que pot exercir com a professional de l'educació, constituït el treball

com un guió de les múltiples funcions que pot exercir dintre dels programes formatius.

Sobre les **implicacions polítiques**, des del meu punt de vista com a futura pedagoga, crec que el present treball aporta una visió actualitzada i completa de les funcions dels formadors/res des d'una perspectiva pedagògica, el que pot resultar essencial per identificar necessitats reals tant del programa com dels formadors/res i, d'aquesta forma, invertir més en la prevenció; actual necessitat del camp de la Pedagogia Social, recollida per les professionals entrevistades.

En tercer lloc, una de les **principals limitacions** que presenta aquest treball és la breu extensió del treball de camp, ja que sols he pogut elaborar i analitzar dues entrevistes a dues formadores del mateix programa. El que, per una part, aporta una visió complementaria de les funcions com a formadores, tot i que es podria haver ampliat amb altres punts de vistes.

Una segona limitació pel que respecte a l'objecte d'estudi, és que he trobat a faltar un equip més complet de formadors en els programes analitzats, factor que m'ha dificultat l'ampliació del treball de camp.

En darrer lloc, sobre **les línies de futur**, m'ha resultat de gran utilitat la selecció d'aquesta temàtica i la posterior elaboració d'aquest treball per dos motius: en primer lloc, tal com he mencionat en la primera conclusió, la realització d'aquest m'ha permès ampliar els meus coneixements previs sobre el programa, el que m'aporta una ampliació de les funcions que puc exercir com a futura pedagoga. En segon lloc, també m'ha permès, com a conseqüència, ampliar el meu interès cap aquesta temàtica, el que m'ha generat l'oportunitat d'exercir com a formadora d'aquests programes un cop finalitzi la carrera en la cooperativa anomenada "Runa Blanca" i posar en pràctica la teoria analitzada.

Bibliografia

Ballester, L. (2016). Pedagogía de la competencia familiar basada en la experiencia socioeducativa. Extret de: <https://bit.ly/3n3jrc4>

Ballester, L., Nadal, A., i Amer, J. (2017). Métodos y técnicas de investigación educativa. Universitat de les Illes Balears. Extret de: <https://bit.ly/3xHm744>

Baró, S. (1997). Globalización y desarrollo mundial. Extret de: <https://bit.ly/3xB0H8Y>

Bartau, I. i Etxeberria, J. (2005). El programa corresponsabilidad familiar (COFAMI): organización e intervención en el país vasco. REICE 3, (1). Extret de: <https://bit.ly/3mZuoLN>

Bernal, A., Rivas, S. i Urpí, C. (2012). Educación familiar : infancia y adolescencia. Extret de: <https://bit.ly/3beYzfe>

Dewey, J. (1916). Democracia y educación. Una introducción a la filosofía de la educación. Extret de: <https://bit.ly/3tLl0PA>

Fermoso, P. (2003). ¿Pedagogía Social o Ciencia de la Educación Social? *Revista Interuniversitaria*, 1(nº10), 61-84. Extret de: <https://bit.ly/39DOGrk>

Grau, C. (2015). Nuevas estructuras familiares: implicaciones para el sistema educativo. Extret de: <https://bit.ly/3HzmKRW>

Kumpfer, K. (2022) *Strengthening Families Program*. Extret de: <https://bit.ly/3iU7vYj>

Larriba, J., Duran, A., i Suelves, J. (2017). PROTEGO: Entrenamiento en parentalidad positiva y habilidades educativas para madres y padres. Extret de: <https://bit.ly/3n24UNY>

Orte, C., Ballester, L. i Amer, J. (2020). Educación familiar. Programas e intervencions basados en la evidencia. Extret de: <https://bit.ly/3n6oEQk>

Orte, C., Ballester, L., Amer, J. i Vives, M. (2019). Building Family Resilience Through an Evidence-Based Program: Results From the Spanish Strengthening Families Program. Extret de: <https://bit.ly/39CJCU1>

Orte, C., Ballester, L. i March, M. (2012). El enfoque de la competencia familiar: una experiencia de trabajo socioeducativo con familias. Extret de: <https://bit.ly/39zK0CD>

Pascual, B., Gomila, M., Ballester, L., Orte, C. i Amer, J. (2016). Las competencias de los formadores en el Programa de Competencia Familiar, un programa de educación familiar basado en la evidencia. Extret de: <https://bit.ly/3xFAFkF>

Pérez-Bóveda, A. i Yániz, C. (2015). Programas de Formación Parental. Análisis comparativo. Universidad de Deusto. REOP, 26 (2), 104 – 122. Extret de: <https://bit.ly/3xYsDUv>

Red Innovas (2021). Gobierno de Canarias. Consejería de Educación, Universidades, Cultura y Deportes. Extret de: <https://bit.ly/3tSXGPf>

Ríos, R. (1997). La protección de la familia en la Unión Europea. Extret de: <https://bit.ly/3OrBpRc>

Ronda, L. (2012). El educador social: ética y práctica profesional. *Revista Interuniversitaria*, 3(nº19), 51-63. Extret de: <https://bit.ly/3iU6lMr>

Sáez, J. (1994). El educador social. Universidad de Murcia. Extret de: <https://bit.ly/3qW7cAy>

Sáez, J. (2009). En enfoque por competencias en la formación de los educadores sociales: una mirada a su caja de herramientas. *Revista Interuniversitaria*, 3(nº16), 9-20. Extret de: <https://bit.ly/3J1nrTh>

Sánchez, L., Orte, C., Pascual, B., i Ballester, L. (2021). ¿Qué competencias de un formador en prevención son mejores valoradas por las familias en el contexto escolar?. Extret de: <https://bit.ly/3QuPorj>

Sánchez, L., Pascual, B., Orte C., i Ballester, L. (2020). La perspectiva de los profesionales sobre la prevención basada en la evidencia. Extret de: <https://bit.ly/3zNPoNa>

Tancara, C. (1993). La investigación documental. *Temas Sociales*, (17), 91-106. Extret de: <https://bit.ly/3zNQ8BW>

The Center For Parenting Education (2006). A resource to help parents do the best job the can to to raise their children. Extret de: <https://bit.ly/3O7V490>

Valero, M. (2019). La eficacia de la prevención familiar del consumo de drogas en adolescentes. Extret de: <https://bit.ly/3zMzmmG>

Annex I. Guió de les entrevistes.

ESTRUCTURA

Estructura de continguts	Temàtica
Dades identificatives del camp professional	<ul style="list-style-type: none">- Àmbit professional- Experiència professional relacionada amb el PCF- Funcions desenvolupades amb les famílies- Agents familiars amb els quals intervenen- Expectatives prèvies sobre la tasca com a formadora
Descripció de les competències genèriques i específiques del perfil de la formadora	<ul style="list-style-type: none">- Competències genèriques del perfil com a formadora- Competències específiques per a la implementació dels PCF:<ul style="list-style-type: none">a) Habilitats intrapersonalsb) Habilitats interpersonalsc) Habilitats per a l'aplicació i desenvolupament de les tasques
Valoració de les competències genèriques i específiques del perfil de la formadora	<ul style="list-style-type: none">- Valoració de les habilitats bàsiques (proposar una selecció d'habilitats genèriques i específiques)- Valoració de l'experiència de la persona formadora- Valoració de la importància del grau d'adherència
Eficàcia del PCF	<ul style="list-style-type: none">- Selecció dels elements principals que garanteixen l'eficàcia dels PCF- Valoració de la metodologia PBE- Factors que faciliten els PBE
Futures línies d'investigació: propostes de millora	<ul style="list-style-type: none">- Principals obstacles de la pràctica dels PCF- Resistència al model PBE- Millores en la implementació del PCF

MODEL D'ENTREVISTA

Bloc 1. Dades identificatives del camp professional.

- Des de quin àmbit professional intervens: educació social, pedagogia, psicologia...?
- Quina és la teva experiència professional relacionada amb els PCF?

- Quines són les funcions principals que desenvolupes amb les famílies?
- Amb quins membres familiars intervens? Són sempre els mateixos?
- Tenies expectatives prèvies sobre la tasca com a formadora d'aquests programes?

Bloc 2. Valoració de les competències genèriques del perfil de la formadora.

- Com definiries el teu perfil com a formadora a partir de quatre competències bàsiques?
- Diferents autors, com ara Orte, catedràtica de la UIB (2021) i Martín, professor associat de la universitat de Salamanca (2019), proporcionen una classificació del conjunt d'habilitats i competències que hauria de tenir la persona formadora. Concretament, les classifiquen en:
 - a) Habilitats intrapersonals: trets de personalitat relacionades amb l'autogestió emocional. Per exemple: la capacitat de superar situacions traumàtiques o bé l'aptitud de gestionar la frustració.
 - b) Habilitats interpersonals: aquells trets de personalitat que fomenten la relació amb les altres persones. Contribueixen a la gestió eficaç del grup, la creació d'un clima càlid i amistós i fomenta un vincle amb els i les participants.
 - c) Habilitats per a l'aplicació i desenvolupament de les tasques: anomenades "competències del medi ambient", són l'experiència en els PCF i la seva preparació. Ajuden a canalitzar els esforços per aconseguir els resultats desitjats.

D'aquesta forma, em podries mencionar algunes habilitats de cada tipus de classificació?

Bloc 3. Valoració de les competències específiques del perfil de la formadora.

- Del conjunt d'habilitats mencionades anteriorment, quines quatre competències seleccionaries com a requisit imprescindible pel

correcte desenvolupament de la tasca com a formadora d'aquest programes?

- Com valoraries l'experiència que compta una persona formadora dintre dels PCF? Consideres que es tracte d'una competència necessària?
- En relació amb el grau d'adherència al programa, entesa com la implicació de les famílies i de la mateixa formadora, ho consideres un aspecte important per garantir l'eficàcia de les vostres intervencions?

Bloc 4. Eficàcia del PCF.

- Quins consideres que són els elements principals que garanteixen l'eficàcia de les vostres intervencions en aquests programes? Per exemple, el grau d'adherència al programa o l'experiència de les formadores.
- En relació amb la metodologia PBE (programes basats en l'evidència), entesos com aquells programes que classifiquen l'evidència en funció de la qualitat de les accions per tal d'assegurar que les intervencions produeixen els efectes desitjats; com la valoraries a la pràctica? Resulta útil i fàcil d'avaluar?
- Quins consideres que són els factors principals que faciliten i obstaculitzen els PBE?

Bloc 5. Futures línies d'investigació: propostes de millora.

- Quins creus que són els principals obstacles de la pràctica dels PCF?
- Diferents autors, com ara Ballester et al., (2018), identifiquen certa residència al model dels PBE per part de les famílies a causa de les seves circumstàncies personals, el qual pot conduir a unes dinàmiques disfuncionals i a un grau motivacional més baix, quina és la teva postura al respecte? Has pogut identificar un grau més baix d'implicació en alguns perfils familiars en concret?
- Quines millores realitzaries en la implementació del PCF com a formadora?

Annex II. Transcripció entrevista professional 1: Dayana Valdes Bocourt.

Maria: A partir d'ara començam l'entrevista. L'he dividida en 5 blocs, el primer de tots tracta sobre les dades identificatives del camp professional. Tu des de quin àmbit intervens? Pedagogia, Educació Social...?

Dayana: Intervengo principalment des de la Pedagogia, que va ser la primera carrera que vaig estudiar. Però també he intervingut com a mestra d'educació primària, especialista en audició i llenguatge...mmm...aquí estic com especialista en audició i llenguatge. Per exemple, form part de l'equip d'orientació del centre i l'any passat per exemple vaig estar d'orientadora, però enguany sóc especialista, com una PT bàsicament...bàsicament.

Maria: D'acord, entenc! I quina és la teva experiència professional relacionada amb els programes?

Dayana: Doncs aquesta seria la tercera aplicació que faig. Ses dues primeres com alumna col·laboradora quan estava estudiant a la universitat. Crec que la primera, en quan estava estudiant...magisteri, vaig conèixer el programa, vaig ser alumna col·laboradora dos anys. I ara com a professional, coneixent el programa, i tenint el compte les necessitats dels meus alumnes actuals, li ofert aquest programa al equip d'orientació, hi va estar d'acord, el va passar per l'equip directiu i...i vualà, tenim el programa.

Maria: Toma ja, quina canya! Que bé vos acceptessin es programa.

Dayana: Sa veritat és que sí. I sa idea és que l'any que ve el tornem a repetir.

Maria: Val, esperem que sí doncs. I en relació a les teves funcions que desenvolupes amb les famílies, quines diries que son les principals?

Dayana: Sí...funcions amb les famílies, o sigui he de tenir en compte nins i, nines i els pares.

Maria: Bueno, en aquest cas que treballes només amb els infants, bé amb joves, basta que m'expliquis des d'aquesta intervenció...

Dayana: Doncs les meves funcions principals són doncs, transmetre el coneixement del programa: són 14 sessions en total, i cada sessió té, jo que sí, tenen continguts diferents. Bàsicament, jo ja, després de rebre la formació, sé com aplicar-ho d'alguna manera, i el que faig és dur-lo endavant. Com...mmm...després també, motivar molt perquè facin la tasca, perquè vinguin, posar tot de la meua part perquè el programa sigui el més atractiu possible. Sobretot fer avaluació d'allò que han après, ja que cada setmana per exemple començam amb una ronda de preguntes tipus: com ha anat la setmana? heu fet els deures? quines situacions s'han generat que vos han habilitat o donat l'oportunitat de posar en pràctica allò que heu après al programa? no? Alguna cosa així. mmm...i una altra funció, després en acabar cada sessió, cada dia, avaluam com ha anat la sessió.

Maria: Ostres, i com l'avaluau?

Dayana: ...mmm, jo no he estat l'única formadora, per cert, per si no ho saps, d'adolescents. I cada sessió sempre, jo i na Maria, s'altra, me comentava com havia anat, si s'havia fixat en alguna cosa, una miqueta així.

Maria: És a dir, no fais la intervenció conjunta?

Dayana: En el nostre cas actual, en Joan intervé amb els pares, i res, na Maria i jo amb els adolescents. I res, després de cada sessió feim una mica d'avaluació...mira aquest tal vegada ha participat més, aquest ha fet alguna confiança, ja es grup està com a més format, bla, bla, bla. Així que bàsicament aquests: impartir, motivar, avaluar, fer un seguiment.

Maria: Ells soles participar en aquesta avaluació?

Dayana: No, només els formadors.

Maria: La següent pregunta ja ho hem xerrat, però en quins membres familiars intervens? Són sempre els mateixos?

Dayana: Membres familiars..ehh...en aquest cas, bueno, sí. Perquè pensa que després de les dues hores arrib a intervenir amb tots, sa primera hora nomes amb els adolescents. Però després a la segona hora, els grups solen ser amb les mateixes famílies o intercanviant famílies. Així que d'una manera o d'altre acabes intervinguent amb tothom.

Maria: Clar, entenc.

Dayana: I vas passant, normalment són consignes: "ara vos donam una situació i l'heu de respondre a partir d'unes pautes". I nosaltres com a formadors nos passejam, esteim pendent de que facin el test, que ho estiguin practicant i ho estiguin fent, i en el cas en que tenguin dubtes ho poden demanar o noltros també per reconduir una mica la situació, i ja està.

Maria: Val, perfecte. I tu, abans de desenvolupar la tasca com a formadora, tenies algunes expectatives prèvies amb el programa?

Dayana: Després de formar-me...sí, ehh..sempre tenc la utopia que, bueno no és una idea molt utòpica, perquè canvi sempre hi ha, el que passa es que la majoria de les vegades no són els esperants, els desitjats, o els signi significativament esperants, bàsicament. Així que sempre abans del programa sempre tenc la idea que, en haver passat aquestes 14 setmanes, alguna cosa s'enduran de noltros. O alguna cosa els servirà el pas, el pas..mmm..pel programa...mmm..no ho sé. Sí, expectatives al principi sempre les sol tenir molt altes. A mesura que va passant el programa va baixant, però després sempre al final, dues tres setmanes, quan sobretot ells veuen que s'acosta el final i ja comencen a patir i te demanen mes sessions, i comencen a allargar. I llavors, per jo, és com a, venga va, m'encantaria dues setmanetes mes com a mínim, però són 14.

Maria: Clar, entec.

Maria: Ara passam al bloc 2, que aquest consisteix en, bé en la valoració de les competències genèriques de sa, del perfil de la formadora.

Dayana: Vale.

Maria: Sa primera pregunta és: com definiries el teu perfil com a formadora a partir de quatre competències bàsiques, aproximadament. Per exemple, no sé, si trobes tu que s'autogestió emocional, o es fet d'implicar o ses famílies, o motivar-les.

Dayana: Vale...una competència bàsica de la formadora, la primera la primera, bueno en competències t'hauria de xerrar...

Maria: Sí, però empra el terme que més te sentis còmoda.

Dayana: Val, doncs una capacitat bàsica que ha de tenir una formadora és...primer, ha de tenir els coneixements. Això és el primer, el mes basic i el mes important. Perquè fins i tot això te dona, no poder, però t'ajuda amb el tema del lideratge,...mmm...amb l teva presència, no sé. És una mica estranya, però vulguis o no, tu quan arribes, arribes amb qualitat de formadora, tens un rol, i l'has de complir, no? mmmm, és un rol que has de tenir molta cura perquè finsitot, no sé, te poden contar coses que s'escapen del programa. No sé, s'escapen de les competències del programa, no? Però sí, el primer és està format, tenir coneixement. Després, eh...com a segona, i la trob quasi igual de important que la primera, és el tema de ser un motivador, ser un líder, saber xerrar....son persones que han estat tota la vida fent alguna cosa i no els ha funcionat, i tal vegada venen i volen la cura, volen, volen que els hi soluciones tota la vida, no?

Maria: Clar.

Dayana: I tu el que dones son píldores, son coses així com a molt puntuals, que si després amb el teu compromís, amb el teu esforç, saps? Continues fent sa mateixa cosa, com a mínim amb els nins, sí que arribes a tenir...conseqüències positives, vale? Li podríem dir d'aquesta manera. Primer sa formació, després aquesta capacitat de motivació, d'enganxar...Un altre que consider molt important sempre a les, a les sessions sobretot, un formador o la formadora ha de tenir els ulls i les orelles ben obertes: ulls, perquè de vegades...mmm...les famílies te contenen una dinàmica que quan estan a les sessions no se compleix, no? Veus que de sobte una nina no se seu devora sa mare, sempre mira de seurer-se amb un company o amb una altra famílies fins i tot.

Maria: I tant, això és molt important.

Dayana: ...ehmm...estar-hi pendent de possibles comentaris, que també poden fer els mateixos pares als fills, o els fills als pares. I aprofites aquest espai per reconduir certes maneres de xerrar, de pensar, no? I sempre a partir de la reflexió, per a què estàs a aquí? No vols canviar alguna cosa? No dus aquí, per exemple ja "X" setmanes, i encara xerres d'aquesta manera o encara penses d'aquesta manera? O bàsicament, no t'enrecordes les passes per resoldre un problema? Primer l'hem de definir, t'enrecordes? Després, tal i qual. "Venga idò, amb aquesta petita ajuda que t'he donat, dona a reprendre aquest problema amb la filla a veure aquest que passa. I el mateix amb els adolescents, acabam de sortir d'una sessió en la que hem posat en pràctica, per exemple, com escoltar als altres, ara mateix estam fent una comunicació molt important, pot ser que tu no estiguis d'acord, perfecte. Però utilitza ses passes que t'hem donat per escoltar i després per transmetre la teva resposta de la manera mes assertiva possible. I d'això es tracte la vida, no?"

Maria: D'acord.

Dayana: Coses així. Te les resumeix, te va bé?

Maria: Beníssim! Val. Bé,

Maria: Diferents autors, classifiquen les competències que hauria de tenir sa formadora, i concretament les classifiquen en habilitats interpersonals, intrapersonals i per l'aplicació del programa. Jo en el meu treball, si que he aportat aquesta classificació, perquè em semblava molt interessant, sí, incorporar-les en diferents blocs. D'aquesta forma, me podries posar un exemple de cada una? Per exemple, un exemple d'intrapersonal, sa gestió emocional.

Dayana: Doncs d'intrapersonal, per exemple, la comunicació, a no! Això és inter.

Maria: Sí, per exemple intrapersonal és tu cap a tu mateix. Per exemple, jo he posat s'exemple de sa frustració: veus que poses en pràctica una activitat o veus que podries haver actuat d'una forma més professional, doncs sents frustració. Pues la gestió emocional seria un exemple de competència intrapersonal.

Dayana: La frustració podria ser una, i una altra cosa és, aquesta capacitat que hem de tenir tots quan treballam a nivell social...no sé posar-te-la amb una paraula, vale? Però explicada així d'una manera, seria de no dur-te ses coses cap a casa, no arrossegar-les, saps? A vegades te fan declaracions, i te n'adones...te van fent preguntes, i t'adones d'una història familiar que, ha de quedar a la sessió, no? I això és molt difícil separar el fet de ser una formadora de competències familiars, i després de ser persona, saps?

Maria: Sí, t'entenc. A mi personalment me va costar molt posar-ho en pràctica durant les meves pràctiques a la carrera.

Dayana: Doncs aquesta podria ser una, com a intra....intra. I la frustració...i el tema dels coneixements, perquè depeneixen de tu mateix, no?

Maria: Clar.

Dayana: Després inter, el tema del lideratge, la comunicació...i la otra, qual era?

Maria: Les habilitats per aplicar el programa i desenvolupar les tasques. Però si trobes que aquestes dues ja donarien pas a l'aplicació del programa...

Dayana: Mira, un...en quant a les habilitats per aplicar, te diria una molt important, i és el tema de que, el programa està molt pactat. Però sempre, a cada aplicació que he fet, he tengut la necessitat de fer alguna cosa, ja sigui o l'ordre que me donen: primer fes aquesta activitat i després aquesta, d'acord? Per exemple, a les sessions familiars, sobretot a partir de la sisena o setena sessió, totes les sessions comencen amb una activitat de...res, que no te res a veure tal vegada amb la sessió, però simplement l'únic objectiu és passar-ho bé. Així ja començam be, no? Hi havia certes propostes que, sí, les podem fer, perquè no. Però escolta, perquè no fem una cadira musical, ja veuràs com després comencen més predisposats. I aquest tipus de flexibilitat el programa tel permet.

Maria: Genial.

Dayana: Després hi ha hagut coses que, per mos de temps, pel temps, has hagut de tallar. Mmmm...**molt important, també, trob que s'hauria de ressaltar, i és el fet que de vegades les sessions sens han quedat curtes.** No hem tengut temps perquè mos hem enrollat amb un tema en concret, hem vist que els adolescents han estat molt motivats amb un tema i l'hem volgut estirar...bla, bla, bla, no? I després en acabar, te quedes i dius, ostres, però no hem explicat allò, ni allò ni allò. Bueno no passa res, la majoria dels adolescents venen a aquesta escola.

Maria: Ostres que interessant.

Dayana: Doncs al llarg de la setmana, en algun moment determinat, he tengut un moment eh! veniu tu, tu i tu, mos juntam i "hey, l'altra dia no hem tengut temps d'explicar-vos això, així i això. És molt important, m'agradaria que ho possassi en practica, bla, bla i bla". Clar, no hem esperat fins el dimarts que ve per fer-ho, així el dimarts que ve ja hem començat amb la següent sessió.

Maria: Val, clar. Així podeu continuar i aprofitar el temps just.

Dayana: No sé, emmm...**motivació, compromís, podríem dir d'aquesta manera.**

Maria: Perfecte! **Trobes que, bé si sa formació és important i el bagatge a l'hora d'intervenir?**

Dayana: **Totalment.** I més en programes com aquest, que estan tan payoutats, i que donen uns beneficis en relació..mm...o uns resultats en relació a una manera d'aplicar-se, saps? No se fiquen tant en la metodologia com amb els continguts. Sí..mmm...i a part, **conèixer d'on ve el programa, què és el que persegueix, perquè es plantegen aquests continguts i no d'altres.**

Maria: Clar.

Dayana: Com a formadora, i estant davant d'una aplicació en concret, és molt important saber-ho.

Maria: D'acord! Doncs ara passem al bloc tres.

Dayana: I després, **també la formació és molt important** perquè...mmm...les vegades que ens hem ajuntat, per exemple, no mos coneixem de res, sempre surten dubtes, que tu dius, bé, a mi no se m'ha ocorregut, però a una altra formadora sí. Hi ha sessions de posar en pràctica, de role playing, i això fora d'una sessió, és molt important. Perquè així ja pots, com a mínim avançar petits problemes que pots avançar. Saps?

Maria: Val. Val, d'acord! I en relació al grau d'adherència al programa, tant dels professionals com de les famílies, ho consideres un aspecte important per garantir l'eficàcia de les vostres intervencions? **En relació al nivell d'implicació.**

Dayana: Siii, supér. Però molt. Des del punt de vista del formador, per exemple, és molt important mantenir els mateixos formadors des del principi fins al final, que son nomes 14 setmanes. Que per una part te pot semblar molt de temps, però per altre quan comences, quan comences ja s'acaben súper

ràpid. Són 14 setmanes, però son només dues hores cada setmana, o sigui que realment és molt poc temps...per tractar, mmm...uns continguts molt densos. I quan més informació teniu de la família, més el podrà ajudar, no?

Maria: ...hum...

Dayana: Per això te dic que l'adherència al programa del formador és molt important, però per part de la família és més que important. Perquè no pots venir i fer només una o dues, o cinc o sis,...mmm...tot està com a molt encaixat. Tots els continguts tenen com un inici o un final. Si després xerram de drogues o de sexualitat és perquè abans hem posat límits en el cas dels pares; o perquè els xavals, els adolescents, primer han après a dir que no, han après ells mateixos a posar límits. I ja després és quan xerram de drogues i ja després de sexualitat, saps?

Maria: Això és imprescindible entenc idò, per garantir l'adherència. I és fàcil aconseguir-ho per part de les famílies?

Dayana: No és fàcil, fins i tot el programa ja compta amb un percentatge de pèrdues de famílies, i en iniciar-ho nos han recomanat que iniciem una mitjana de 14, 15 famílies per a que acabem 10.

Maria: Val, val, entenc.

Dayana: Sempre hi ha un percentatge de pèrdua, exactament no sé quin es.

Maria: Val, ara passam a nes quart, i aquest tracta sobre l'eficàcia del programa.

Dayana: Vale.

Maria: Jo fent sa recerca del marc teòric, vaig trobar que s'eficàcia era un element avaluatiu del programa, i que comprenia diferents elements. És a dir, que per garantir l'eficàcia dels programes, un element era l'experiència, sa formació que hem anat comentat, i una metodologia basada en l'evidència. Doncs, sa primera pregunta és: quins consideres que són els elements principals que garanteixen l'eficàcia de les vostres intervencions?

Dayana: L'adherència és una...el motiva, el formador ha de ser una persona que capti, que motivi, que agradi al grup. Perquè sinó, ja te dic, normalment les persones que solen venir, quan tu fas una crida general les persones que solen venir són les que manco ho necessiten. Les que realment ho necessiten...

Maria: Són les que no venen.

Dayana: Exacte, són les que no venen...mmm...al damunt que tens certes dificultats per venir, si encara adament perceps que venir és perdre el temps, que ten vols anar, sempre tens alguna cosa a fer o el que sigui...mmm...aquesta gent no te dura ni cinc ni sis setmanes. **No has de ser un pallaso eh? no, no. Però ha de ser una estona per passar-ho bé. Has de controlar segons quines intervencions, que no es creïn polèmiques així perquè si, saps? Discussions, ni entre els mateixos familiars ni entre famílies diferents.**

Maria: I com garanteixes que sa formadora o el formador tingui aquest paper de motivació?

Dayana: Per mi que el programa no el pot garantir aquest aspecte, ara eh...sí que qualsevol formador que vulgui ser un formador d'aquest tipus de programa, personalment, no? Perquè això supòs ja que te més a veure amb la teva experiència / personalitat. Joan Amer, per exemple, Joan Amer i jo, som persones molt diferents, mooolt diferents, d'acord? Però Joan Amer té una manera tal vegada de xerrar, que crida l'atenció, no? Ell, per exemple, crec que atreu més per la part, personalment, eh? Ell sembla com a més científic, ell sembla com a més així, saps? Com una persona uo, és un savi. Jo tal vegada, sempre m'ajudo més de vengua feim una brometa de tant en tant, tenc molt poca vergonya, si sona música ballam en un moment, cantam i reim en un moment i no passa res, no? Sempre has de tenir alguna cosa que enganxi, que motiva als altres, cada un ja te el seu. Ja te dic, no fa falta ser un pallasso, perquè en Joan no ho és, és una persona en comparació amb jo, molt més seria, però tot i així, ehm...el sector dels pares, per exemple, ell dins aquest mon se maneja be, se li dona bé: li fan cas, atreu, capta...Sa gent sempre està com a uuhh en Joan, en Joan, que guay, que tindrà?

Maria: Hahaha...clar, entenc!

Dayana: En resum, **coneixements, actituds, di-li personalitat**...des formadors, importantíssim.

Maria: A continuació passem al quart bloc, centrat en l'eficàcia del programa. Sobre els factors que obstaculitzen els programes, què me podries dir? Així en general, ja sigui amb les famílies, amb les formadores del propi programa...

Dayana: Un factor que obstaculitzi...a mem, un podria ser, per exemple...l'horari, el dia, l'hora..

Maria: Això ho establíu voltros? O ja està establert?

Dayana: No, el proposam noltros. Depenent d'on sigui les famílies, s'ha de..o sigui, un programa s'hauria de captar molt be a les famílies que formen aprt d'un mateix aplicació. Per exemple, una de les baixes que hem tengut en aquesta aplicació és perquè els pares vivien no sé on, saps? Enfora.

Maria: Clar.

Dayana: I els hi feia peresa venir. Matricularen el nin aquí...bueno...això podria ser una. Després, normalment, les excuses que mos solem trobar, de pèrdua o d'abandó del programa sol ser per feina, incompatibilitat horària, o han de cuidar si no és un nin petit o un germà que l'han d'anar a cercar que fa futbol o...sempre hi ha alguna cosa d'aquestes. No perquè mon pare, bla, bla, bla...Ningú obertament ens diu, me fa peresa, no hi vull anar. Això serien les principals dificultats. I perquè en les tres aplicacions en els que he estat, cap formador ha abandonat, sempre s'han mantingut els mateixos des del principi fins al final...Sols una vegada vaig fer una substitució, i era un grup on vaig fer una trobada, mínimament la meva cara ja els hi sonava, no?

Maria: Clar...

Dayana: Es que fins i tot, tot lo des tema des premi, cada quatre setmanes es donen incentius.

Maria: Ostres, no ho sabia, en que consisteixen?

Dayana: Vale? que ho relacionam amb un sopar...feim un sopar, aprofitam, feim un sopar, sempre convidant a les famílies a que ho facin ells, que utilitzin les eines que els hi donam, del buen tiempo, de les famílies, no? bla, bla, bla. Després noltros aprofitam i mentre sopam i ho passam bé, li donam un detallat.

Maria: Val.

Dayana: Com a “gràcies per venir”, no sé. A mesura que passen les setmanes, aquests detallats son me importants. Per que te facis una idea, el primer regal que vam fer va ser l’uno, mentre que el darrer que vam donar van ser entrades a l’hidropark, perquè hi vagi tota la família.

Maria: Qué guay!

Dayana: Coses d’aquestes, però...mmm...me demanaria, en el cas de que hi hagi una aplicació en 14 setmanes sense incentius, també les famílies es mantindrien? només ja amb els sopars? Jo crec que sí.

Maria: Sí?

Dayana: Sí, per això no crec que els incentius siguin un entrebanc, és algo més que afavoreix que que agrada, però en el cas de no tenir-ho, pot ser no?

Maria: Sempre els heu fet? Forma part del programa?

Dayana: Sí, sempre, sempre, sempre hi ha hagut algú que s’ha enrecordat, sobretot el coordinador. Jo que sé, hi pensaràs? Convidarem a les famílies a fer un sopar, a organitzar-ho ells, pensarà amb un incentiu? Sí, sempre ho he sentit. Hagués estat guay que haguessis vingut, just vam acabar la setmana passada.

Maria: Si? ostres, m’hagués encantat.

Dayana: Jo crec que sí.

Maria: Bé, diferents autors com Ballester, identifiquen certa resistència als programes per part de les famílies, per ses seves circumstancies personals, hi això pot conduir unes dinàmiques disfuncionals al programa i un grau de motivació mes baix. Quin és sa teva postura al respecte, quan te trobes pues famílies que veus que no, que tenen baixa motivació i, i, i de tu depèn una mica que continuïn i no? Has pogut identificar un grau més baix de motivació en alguns perfils familiars en concret?

Dayana: ...mmm....mmm...sincerament com a formadora, si que he percebut és que les famílies que s’han desenganxat, és perquè ells trobem que el que li donam...mmm...no els aportarà res.

Maria: Uhum.

Dayana: Ells no veuen tal vegada un problema o una dificultat...mmm...en quant a ala relació amb el seu fill o filla. O jo que se, amb un altre àmbit, acadèmic, jo que sé. Llavors, molts ho deixen, perquè també he tengut moltes famílies que no tenen cap tipus de dificultat, sí, de tant en tant algun tipus de

conflictes perquè és un tema d'hormones, bla, bla, bla. Però tot i així, venen, i compleixen les 14 setmanes.

Maria: D'acord.

Dayana: Resistència...una principal podria ser aquesta, la percepció del, del, del mateix...com te diria, del mateix usuari, si, ho entendries així?

Maria: Sí, sí.

Dayana: Si percep que el que se li dona no és important, o no tindrà una conseqüència positiva ja, en el temps, a curt termini, potser que sigui un motiu de resistència, sí, per què no?

Maria: Val, d'acord. I ara anem amb la darrera pregunta, que és quines millores realitzaries en el programa com a formadora, si tu poguessis agafar el programa i dir, pues canvi això, això i això, quines coses faries? Si es que les faries?

Dayana: El que sí que sol fer, o he solgut...després de cada sessió, hem fet una valoració, i sempre surt alguna cosa que canviaries. Per exemple, canviaries algunes com algunes activitats, sobretot perquè es un programa que esta fet de fa un parell d'anys, de forma que si tu conèixer el teu alumnat i saps que, per exemple, els agrada més, jo que sé, segons quin tipus de musica, li posaràs aquesta musica inicialment per tal d'enganxar-los.

Maria: Clar.

Dayana:...mm...una de les millores que faria seria, per si decas, oberta la part d'activitats. Que no me la donin ells, o que siguin suggeriments només, en quant a activitats i en quant a debats. Perquè, els exemples que per exemple me posen per debat, tal vegada eren només d'ús de mòbil, que si "fulanito m'ha intentat fer una besada, i jo he dit que no i m'ha girat sa cara", no? Coses d'aquestes, i aquí realment, en aquest institut hem tengut altres casos, relacionats amb les xarxes socials, sí, però més de jo subo material, lo comparto con todo el mundo y sale tu cara y nos reimos de tu car. O salimos de aquí del col·legio, hay una pelea en la esquina pues hago un vídeo y lo subo, no? Pues hagués aprofitat aquestes situacions reals que han passat per tractar-los al programa, m'entens?

Maria: Clar, t'entenc.

Dayana: Hagin estat implicats els usuaris o no, però ja és una realitat que a ells els hi envolta.

Maria: I ho feis? Feis aquests canvis?

Dayana: Sí.

Maria: Val.

Dayana: Els canvis que hem suggerit han estat per mos d'això, no?

Maria: D'acord.

Dayana: Perquè les formadores han considerat tractar aquest tema per x motius, i així ho hem deixat reflectit.

Maria: Val.

Dayana: Això podria ser un canvi. Un altre, però no sé si és un canvi, els incentius mai m'he enterat si son obligatoris o no, vale? Però...mmm...en cas en que hi hagi bé, els sopars si que s'han de mantenir, les 14 sessions les trob un nombre de sessions justes. En el sentit que, qui se despenji ja s'ha despenjat fa temps, qui li ha agradat sempre te demanarà més, siguin 16, siguin 20, siguin 30. O sigui que en quant a les sessions tampoc les canviaria...el més feixuc de tot, de tot, de tot...la part que més té queixes, és la part inicial i final, que són el test. Que cada família ha de contestar 5 test.

Maria: Són molt llargs?

Dayana: Si, estem xerrant de 100 i algo de preguntes en total, d'acord? Clar, se queixen perquè la primera sessió la perdem fent això.

Maria: Clar.

Dayana: I la darrera també, però després quan veuen els resultats, ja és diferent. Perquè ho necessitam fer-ho inicialment, un pretest, i després un postest, per tal d'avaluar l'evolució.

Maria: Clar.

Dayana: Així que, després de tots els resultats, setmanes després quan la universitat ens cita o ens dona el resultat a noltros o noltros els cridam, "mirau hem vist això o hauries de millorar això altre". Mmm...ble...que t'estava diguent? Això, quan acaba el final agraeixen sa feina feta al primer test.

Maria: Clar, perquè ho agraeixen. Claro.

Dayana: Però per alt, per això te dic, ho llevaria. Però clar si després veg això no la llevaria.

Maria: Pot ser reduir-la?

Dayana: Bueno...es que com que ja son texts científics i estan mesurats, saps?

Maria: Clar. Doncs Bueno, fins aquí. Ja hem acabat.

Dayana: Ja?

Maria: Si! Moltíssimes gràcies.

Annex III. Transcripció entrevista professional 2: Maria Ferragut Martínez – Vara de Rey.

Maria: Vale, ¿estás preparada?

Maria F: Preparada.

Maria: La present entrevista té l'objectiu d'aprofundir en l'experiència que posseixen els professionals dels programes de competències familiars, en aquest cas les formadores, així com les avaluacions que aquestes realitzen en el procés formatiu i de desenvolupament d'aquests programa. Y bueno, nada, que esta entrevista me permitirá comprender los programas desde vosotros, los profesionales. He dividido esta entrevista en 5 bloques diferentes.

Maria F: Vale.

Maria: El primero trata sobre ses teves dades identificatives des camp professional, es decir, conocer desde qué ámbito intervienes, pedagogía, magisterio...?

Maria F: Vale a ver, mi experiencia es un poco curiosa. Yo soy por carrera, hice económicas. Lo que pasa es que he estado siempre dedicada al tema más de recursos humanos y formativos. Siempre vinculada a ese área, o consultoría, también, pero muy en contacto con las personas, y sobretodo dando muy información. O sea, siendo muy pedagoga, haciendo de labores.

Maria: Vale, uhum..

Maria F: Qué pasa? pues bien hace años vinculé con proyecto hombre una serie de circunstancias de una amiga, y empecé a trabajar como voluntaria, y me empecé a formar en temas de adicciones, en proyecto hombre con diferentes cursos...al mismo tiempo compaginando mi trabajo. Llegó el...la pandemia, y me surgió la oportunidad de hacer un master, el master en adicciones, en tratamiento y prevención de adicciones. Entonces, lamente mi trabajo, hago el máster, etcétera, y cuando estoy, acabo el máster, me llaman de proyecto hombre para una entrevista, para trabajar en un programa. Entonces pido una excedencia en mi trabajo y me vinculo con proyecto hombre y empiezo a trabajar. Por lo tanto, cambie radicalmente, aunque bueno mis funciones fueron similares, porque se hacen..aunque es verdad que el perfil de las personas usuarias es diferente, si que es cierto que...al final es una labor muy pedagógica, muy de establecer hábitos, conductas,...y todo lo que es enseñar al final, no?

Maria: Claro.

Maria F: Y incluso más sencillo, porque alomejor a veces tenía antes que enseñar, te rebatían algo y decías, ostras...pues aquí normalmente es mas sencillo. Aunque bueno, después está la problemática que hay, no? Entonces, con respecto al tema de la formación, además del master...el master que hice esta dividido en dos grandes áreas, la parte de prevención y la parte de tratamiento. Se hicieron muchos programas de prevención, entre uno de ellos el PCF. Y surgió la oportunidad haciendo el master de hacer este curso, el la...el curso de formadores, para ser formador. Entonces hice la parte teórica y este año empezamos en...creo que en octubre hasta mayo, he hecho toda la

parte práctica junto con Dayana en San José Obrero. Eso sería un poco la experiencia.

Maria: Vale, entiendo. Y esta parte práctica la desarrollas principalmente con los jóvenes no? los adolescentes?

Maria F: Sí, bueno, realmente el programa está dirigido a jóvenes pero a familias también, a los padres. Entonces yo concretamente he estado en el grupo de los jóvenes, pero luego, es decir las sesiones luego, como te comento Dayana seguramente, pues de cinco a seis hay una sesión con padres. Paralelamente, hay una sesión con adolescentes, y luego, de seis a siete nos juntamos. Por lo tanto también estamos con padres.

Maria: Claro. Y a parte de tu experiencia con este programa, has tenido otras experiencias previas?

Maria F: Como formadora?

Maria: Sí, en programas de prevención.

Maria F: ...mmm...no. No...estaba pensando...no. Este es el primero...sí.

Maria: Y antes de hacer, o sea una vez hecha la parte teoría, al realizar la práctica, has tenido alguna decepción? Por ejemplo, si tenías expectativas previas a la intervención y al realizarla has tenido alguna decepción.

Maria F: No, lo que pasa es que siempre...no es lo mismo la teoría, no? Que la práctica, no? Lo que pasa es que, al final, yo creo que el programa está bastante bien estructurado. Y...y las dinámicas con los adolescentes se adecuan bastante, es decir, es un programa que se ha adaptado. O sea la universidad si no me equivoco lo ha adaptado a las culturas, no? Seguramente en estados unidos, alomejor, yo que se, alomejor las prácticas...No las prácticas, pero las dinámicas pueden ser de una manera determinada. Pero si que es importante es que, eso contrástalo, pero seguramente Joan te lo dirá, el programa se adapta a la cultura. Por ejemplo a la hora de una dinámica, no es lo mismo los términos que utiliza. Pero no, no me he encontrado dificultades. A ver, dificultades si que me he encontrado porque son personas.

Maria: Claro.

Maria F: Entonces son imprevisibles, no? A veces la teoría...luego llega la práctica...bueno. Yo me enrolló mucho eh?

Maria: No no, va perfecto! hahaha

Maria F: Genial.

Maria: Bueno, a continuación empezamos con el bloque dos, relacionado con las competencias genéricas de tu perfil como...como formadora. Cuales crees que son las competencias básicas de tu perfil como formadora, si pudieras elegir cuatro, cuales serían?

Maria F: ..uhmm....sobretudo...la asertividad, tienes que tener muchísimas, porque al trabajar con adolescentes y con los padres, es muy importante a la hora de comunicar. Comunicación también, la capacidad de comunicar, ya no

solo de comunicar algo, sino algo que, que, que escuchen. Así que asertividad, comunicación...escucha activa, hay que escuchar mucho, sobretodo a los adolescentes, porque...para lo que a ti no es relevante, para ellos lo es, no? Entonces...y luego yo creo que también la capacidad de...adaptación, diría yo. De poder adaptarte, o de poder...no vas a cambiar el modelo del programa, no vas a cambiarlo, tienes que...

Maria: Flexibilizarlo.

Maria F: Exacto, decir una palabra. Por ejemplo, parece una tontería pero con Dayana nos reíamos porque si querías captar la atención...decías “bueno pues imaginaros”, me lo invento eh? “queréis pedirles a vuestros padres...iros al cine con una amiga”. Al cine van poco, entonces yo se que ahora está de moda que vayan al Gremi, bueno tu lo sabrás, yo lo se por mi hijo. Entonces les dijimos “imaginad que les tenéis que decir a vuestros padres que queréis ir al Gremi”, bueno...todos estaban súper atentos, no? Entonces es simplemente la capacidad de, en ese momento, de traerlos a ti.

Maria: Exacto, es muy importante.

Maria F: Pues es que ir al cine, pues si, pero no les interesa, no? Entonces, para captar su atención era eso.

Maria: Claro, esta es muy buena estrategia.

Maria F: Entonces era, “bueno cómo se lo dirías, de forma asertiva?”. Bueno...”yo les diría...”, “y si no te dejan...y si tal?” Entonces ya entraban allí.

Maria: Claro, en el debate.

Maria F: Claro

Maria: Entonces asertividad, comunicación, flexibilidad y...cual dirías la cuarta?

Maria F: De momento, me quedaría con estas tres como principales.

Maria: De acuerdo. Por otra parte, según diferentes autores, las dividen en habilidades intrapersonales, en interpersonales y de desarrollo del programa; entonces, me podrías clasificar las competencias que hemos destacado según esta clasificación? Es decir, si me puedes decir una o dos habilidades de cada tipo: intrapersonales, en interpersonales y de desarrollo del programa. Por ejemplo, una habilidad intrapersonal, que es la relación contigo misma a la hora de implementar el programa, ¿cuál dirías...qué habilidades destacarías?

Maria F: Pero con respecto a las que he dicho? Con respecto conmigo?

Maria: Sí, o sea, se pueden repetir. La idea es clasificar las habilidades que más destacarías de tu práctica profesional como formadora a partir de estas tres clasificaciones, por eso puedes repetir si tu lo consideras las competencias que me has explicado antes pero clasificándolas.

Maria F: A ver, dime un ejemplo que no acabo de entenderlo.

Maria: Vale. Mira, por ejemplo, a la hora de intervenir con los jóvenes a veces hay ciertas situaciones que te generan frustración porque no ha salido como te esperabas o tenías unas expectativas diferentes de tu intervención ese día, entonces si esta situación te genera frustración, una habilidad en este caso sería la inteligencia emocional, concretamente la gestión de tus emociones.

Maria F: A ver yo creo que tengo una buena gestión emocional.

Maria: O por ejemplo, el ejemplo que le puse a Dayana: si te llevas parte de lo trabajo y vivido en el programa a tu casa.

Maria F: N, no, que va. A nivel conmigo misma, me relaciono de una forma sana. A ver, también...mmm...hace años he hecho meditación, mindfulness...creo que tengo, o sea he adquirido habilidades, no? Las he ido entrenando. Pero bueno, a nivel de sobretodo...tengo, **soy bastante perseverante, tengo bastante resiliencia**, conmigo misma; es decir, “no pasa nada, venga va”. Se pedir ayuda en un momento dado. Pero por ejemplo, cuando me toco el tema de las drogas, me toco a mi la parte...no? Entonces, no se si te ayuda esto, eh?

Maria: Sí, sí.

Maria F: Entonces sería eso, la parte quizás de **exigencia, soy demasiado autoexigente...** y sé que **eso lleva a la frustración**, pero bueno, lo corrijo no? “Venga, no pasa nada”. O ese día no me ha salido la actividad...

Maria: Claro, es totalmente normal que haya días que pase esto.

Maria F: Claro, entonces un poco...porque luego...o sea sientes autoexigencia, pero luego ves y dices “pues ha salido bien”. Y...y yo creo que más o menos, a ver, dime a ver.

Maria: Vale, perfecto. Entonces todo esto que me comentas forma parte de la primera clasidi...clasificación: las habilidades intrapersonales. Ahora pasamos a clasificar las habilidades interpersonales, con son aquellas que manifestamos a la hora de relacionarnos con las demás personas. Ehm, por ejemplo me comentabas, que con Dayana os ibais coordinando.

Maria F: Sí, **el trabajo en equipo**, el...**confianza, delegar...**o sea yo se, yo digo he tenido que ir por ejemplo, y delego bastante. Y fíjate que me ha costado, pero creo que he aprendido, “mira yo no puedo, hazlo tú”, no? Pues he mejorado en esto, sabes? Yo reparto. Luego también, ver en los demás no una debilidad sino, ves en los demás lo que supone decir “oye estoy con Dayana”, cosas de las que he aprendido un montón. Entonces, **siempre la una aprendía de la otra...Y...con los demás del curso, creo que ha habido mucho trabajo en equipo, mucha responsabilidad**, porque nosotros no gestionábamos nosotros mucho. No sé que más...

Maria: Genial, así está perfecto. **Trabajo en equipo, delegación y capacidad de aprendizaje**, sería el resumen, no?

Maria F: Exacto.

Maria: Perfecto. Y a la hora del de desarrollar y aplicar el programa, si tenéis que contactar con agentes externos o la hora de proyectarlo...o sea a la hora

de la práctica, de todas las que me has comentado, con cuales te quedarías a la hora de intervenir?

Maria F: A la hora de...pri, preparar...

Maria: O sea, de ejecutarlo.

Maria F: Vale, a la hora de hacer el programa me quedaría, pero solo a la hora de trabajar con Dayana, o en general?

Maria: O sea, sí, tu intervención directa con los usuarios, con los jóvenes.

Maria F: Pues de las que he comentado, me quedaría...**la perseverancia**, hay que ser muy perseverante porque muchas veces no vienen los ejercicios, sabes? Hay que ser muy perseverante y...y luego también...mmm...qué mas. Y diría...no se. Hay que ser perseverante, pero **también tienes que transmitir**...con ellos tienes que tener una actitud muy positiva, no te lo he dicho pero tienes que **trasladar y trasmitir. Poner limites cuando hay que ponerlos**, porque hay que ponérselos también.

Maria: Es fundamental.

Maria F: Claro, son un aprendizaje. Pero al mismo tiempo **tienes que ser positiva**, porque no pueden verlo...porque al principio venían casi arrastrados, pero luego al final decían “Jo, que pena”, sabes? Actitud positiva...generar confianza, te contaban eso, tus cosas, cosas que alomejor no contaban a las familias.

Maria: Y habéis colaborado con agentes externos al identificar alguna situación o estructura familiar determinada?

Maria F: Bueno a ver, yo he tenido la oportunidad de **aplicar, sin salirnos del...del guión**, pero bueno, sí que es cierto de poder, poderlo explicar con mucha más precisión. Pero no hemos contacto, que yo sepa, vamos...no. Lo que es el programa, el programa está súper...medido, por decirlo así.

Maria: Vale.

Maria F: Sobretudo porque no puedes salirte del guión, no? Sobretudo porque está basado en la evidencia.

Maria: Claro.

Maria F: Porque sino no puedes medir, si miden mucho, al final no los has hecho todos iguales, no?

Maria: Vale, ahora nos vamos al apartado de eficacia del programa. Vale, quins cosideres que son els elements principals que garanteixen l'eficàcia de les vostres intervencions en aquests programes? Per exemple, el grau d'adherència al programa, o l'experiència de les formadores.

Maria F: O sea, eel...el la éxito, cuál seria sino? La experiencia...la adherencia mía o de los usuarios?

Maria: No, de los usuarios. Pero que influye también tu adherencia. Es decir, aquellos elementos que garantizan que los usuarios estén integrados en el programa, pero pueden ser elementos característicos de vosotras las formadoras.

Maria F: Yo creo que la formación es súper importante. Además de la formación, las competencias personales, porque tú puedes saberte como todo, de pe a pa, peor después ser un rollo patatero con los jóvenes, o con las familias. Pero tienes que desarrollar tus habilidades de escucha, lo que te decía de comunicación...y que ellos te vean que conoces y dominas el programa. Más que...y la adherencia, al final...es...yo creo que consecuencia de una buena preparación, de una buena formación. Y hacerlo también de una forma dinámica, eso pues genera adherencia.

Maria: Claro.

Maria F: Porque sino...el primer, segundo y tercer día si ven que es un ladrillo, un rollo patatero, no vuelven.

Maria: Entiendo...de hecho Dayana me comentó que ya contáis con un porcentaje previo de familias que, que abandonan.

Maria F: Sí, siempre hay...siempre hay un porcentaje de familias que abandonan. De hecho, en este programa alguna. Ellos siempre cuentan con un porcentaje de que, van a abandonar, pero entra dentro de lo que he visto en cualquier programa de formación como en proyecto, y siempre hay.

Maria: Vale.

Maria F: Ya sea por los alumnos...por los padres...porque los pares están separados...quizá, o sea siempre hay...y también yo creo, pero eso es una cosa mía eh? La prevención, yo creo que no se valora la prevención lo que se debería valorar. Muchas familias llegan, cuando ya ha estallado la bomba, no? "Mi hijo ya tiene 17 y no para de consumir, no?" "Mi hijo deja embarazada, no?". No, vámonos antes.

Maria: Claro.

Maria F: Entoces la prevención, yo creo que es un tema que, que creo que hay que, desde todos los ámbitos se tendría que invertir más, no? Pero eso es como todo.

Maria: Totalmente, la prevención es súper importante y esencial.

Maria F: En todas las escuelas debería haber prevención obligatoria. O sea, yo creo que al final no vienen pero porque no le dan la importancia que deberían darle, por ejemplo priorizan la natación, bueno sí, se pueden hacer las dos coas, no? O lo mismo con el fútbol o trabajo.

Maria: Y crees que este programa garantiza...eh...esto, la adherencia de los usuarios?

Maria F: Hombre, yo creo que...no garantiza al 100%, porque hay un factor siempre. Pero esta claro que suma. Suma mucho, porque lo que sabemos que no se hace dada, pero sabemos que en los programas de prevención el riesgo

disminuye, no? Yo lo que digo siempre, si tomas el sol sin crema protección pues tienes más posibilidades de tener, no?

Maria: Excato.

Maria F: Esto es igual, esto son formas de protegerse. O de prevenir, nunca mejor dicho.

Maria: Totalmente.

Maria: Conoces la metodología de los programas basados en la evidencia?

Maria F: Sí.

Maria: Vale. Entonces, crees que esta metodología asegura la calidad de...de esta prevención?

Maria F: Hombre sí, es que...es una ciencia, que al final, lo que no puedes medir, como digo yo...no, no?

Maria: Exacto.

Maria F: Yo creo que es necesario. Pero luego es cierto que...no se si te comento Dayana que se hace un pretest...

Maria: Sí, y un postest.

Maria F: Sí, pues el...los chavales acababan ya...

Maria: Muy cansados, no?

Maria F: Entonces, garantizan? Sí, pero yo no se la calidad de respuestas que dan después de una hora y pico escribiendo.

Maria: Y eso seria importante también tenerlo en cuenta, no?

Maria F: Claro, entonces yo creo que poderlo digitalizar, o tener un...un Google Forms, me da igual, sabes?

Maria: Sí.

Maria F: Me da igual, algo que facilitaría que sea más rápido, y para ellos. Porque al final yo no se si el uno lo han puesto porque sí o...

Maria: Ya, claro.

Maria F: O lo han pensado, pero bueno tiene que...cualquier programa, sí, todos. Por ejemplo en Proyecto Hombre pasaba igual, porque es la única forma de medir la evidencia.

Maria: Resulta útil.

Maria F: Claro, mucho.

Maria: Bueno esta pregunta ya forma parte del bloque cinco, y son como preguntas en relación a futuras líneas de investigación que en mi TFG voy a ampliar. Entonces...he incorporado como otras propuestas.

Maria F: Vale.

Maria: Unos son los principales obstáculos de tu práctica como formadora en estos programas. Aunque algunos de ellos me los has ido comentado...

Maria F: A ver, como obstáculos...pues sí, un poco la...que al final hay temas que se te escapan, que dices yo lo puedo hacer súper bien pero si los padres no quieren venir o...o vamos, pues la asistencia, luego el tema de...lo que he dicho antes, de...como era, no me acuerdo. Qué mas he dicho, obstáculos, ehm...Quizás en alguno también, algún modulo se quedaba corto, que eso ya lo comentamos, porque entre que entran, se sientan y hasta que entrabas en materia. Claro, en concentrar a no se cuantos chavales después de ocho horas de clase, era como...entonces al final...era una hora y pico, no se cuanto duraban las sesiones, cincuenta y pico minutos. O sea eran, estaban muy muy justitas, en algunos casos pedimos reducirlas o ampliar el tiempo.

Maria: Claro.

Maria F: Entonces como obstáculos eso, la...el...hay cosas que no dependen de ti, como la asistencia pues depende de, al final...El tema de las sesiones en algunos casos se quedaban...Y...y el tema de, para medir, es eso, se tendría que hacer de una forma más digitalizado todo.

Maria: Y en relación a aquellos elementos que facilitan tu práctica en estos programas.

Maria F: Bueno para empezar, que Joan que es el coordinador, y que el programa está muy bien estructurado. O sea el programa esta súper bien explicado, te explica...incluso cómo tienes que decir muchísimas cosas, es decir, te dicen “Este tema vamos a tratar las act..las habilid...la habilidad de resolver conflictos”. Incluso te pone en el manual: “podéis empezar diciendo, por ejemplo, tal”. O sea te guían mucho, y es una guía que puede seguir de la A a la Z. Y muy bien, yo creo que está adaptado.

Maria: Entonces, ¿dirías que estos factores facilitan tu intervención como formadora?

Maria F: Sí, como formador sí. Porque sino yo entraría hablando de una cosa, los otros de otra. Y este dice: “Sesión uno, dividida en cinco parte”, te dice el tiempo de cada parte. Te dice...o sea te dice, por ejemplo, no se si te lo comentó Dayana, pero por ejemplo, adicciones. Entonces, primera parte, 10 minutos; segunda parte, ehm...sustancias sin alcohol: quince. Está súper bien estructurado, o sea te dice “podéis empezar diciendo esto” con los ejemplos. Entonces tu te ciñes y no hay duda.

Maria: Vale.

Maria F: Está muy bien explicado y estructurado.

Maria: Entiendo. Y en el caso que te surjan dudas, como lo has gestionado? Puedes comunicarlo?

Maria F: Sí, si teníamos dudas teníamos un...chat con Joan, y hablábamos con él. Tanto con él como con la coordinadora de San José Obrero. Entonces, cualquier duda con ellos.

Maria: Vale.

Maria F: Sí, y luego con Daya...o sea es decir, teníamos el chat, Joan estructuraba lo que era...la sesión conjunta con padres e hijos, y eso lo estructuraba Joan. Y luego la sesión con los jóvenes la organizábamos Dayana y yo de forma conjunta: “Oye, ¿te parece que?”. Normalmente era la mitad cada uno, pues tú hablas treinta minutos y tú otros treinta. Siempre “Oye prefiero esta parte, empieza tú que los conoces más y te...tal”. **Entonces sí, teníamos el apoyo de la...bueno de Joan en este caso.**

Maria: Vale. También Dayana me comentó la implicación de las familias, que bueno lo he comentado antes, lo hemos comentado, que en algunos casos algunas familias no vienen, pero otras que sí, que tienen ganas. Y me comentó que precisamente son estas familias que no lo necesitan.

Maria F: Sí, normalmente es así. Normalmente está esta barrera, quien más asiste y participa, quien más ganas tiene, quien más se preocupa, quien más hace las actividades, quien más lo necesitaría es quien menos asiste, es al revés. Pero por eso mismo **es importante generar la conciencia. Trabajar en eso,** pero esto es así, o sea esto a mí me pasa un montón con los padres.

Maria: Claro.

Maria F: Pero bueno, en general yo creo que más o menos en este ha habido una adherencia que ha estado bien, eh?

Maria: Sí? Jo que bien!

Maria F: Sí.

Maria: Cuántos participantes han participado?

Maria: Jo pues de familias, lo tendría que preguntar porque no lo se, pero...era un buen grupo, bueno un buen grupo...quiero decir, que tampoco han caído. Pero es verdad que es así, tristemente. Tú lo detectas, dices “¿Quién ha traído la actividad?”, y dices, ya está. “¿Quién ha hecho tal?”. Luego ves a los hijos, y notas que hay mucha comunicación familiar...que trabajan, no?

Maria: Y dirías que de cada vez, ¿son más? O sea, ¿que cada vez hay más participantes?

Maria F: Hombre, lo que te decía. Muchas veces los que se apuntan al final son porque la bomba ya ha estallado, porque ya ha habido suspensos, porque los niños ya empiezan a salir.

Maria: Claro, y aquí ya no es prevención sino más bien intervención.

Maria F: Claro, aquí ya se sale. Mhhh...hay efectivamente, hay más tratamiento que prevención, porque ya están...

Maria: Claro, entiendo. Bueno, pues ya hemos terminado el último bloque de la entrevista. ¿Tienes alguna duda?

Maria F: ¿Ya? No.

Maria: Muchas gracias.

Maria F: De nada!

Annex IV. Categorització de les transcripcions.

CATEGORIA	CODI	Professional 1	Professional 2
Àmbit professional d'intervenció	Verd	<p>Intervengo principalment des de la Pedagogia,</p> <p>Però també he intervingut com a mestra d'educació primària, especialista en audició i llenguatge.</p>	<p>surgió la oportunitat haciendo el master de hacer este curso, el la...el curso de formadores, para ser formador. Entonces hice la parte teórica y este año...he hecho toda la parte práctica junto con Dayana en San José Obrero</p>
Experiència professional	Groc	<p>aquesta seria la tercera aplicació que faig. Ses dues primeres com alumna col·laboradora quan estava estudiant a la universitat. Crec que la primera, en quan estava estudiant...magisteri, vaig conèixer el programa, vaig ser alumna col·laboradora dos anys. I ara com a professional,</p>	<p>me surgió la oportunidad de hacer...el master en adicciones, en tratamiento y prevención de adicciones. Entonces...hago el máster...y cuando...acabo el máster, me llaman de proyecto hombre para una entrevista, para trabajar en un programa. Entonces pido una excedencia en mi trabajo y me vinculo con proyecto hombre y empiezo a trabajar.</p> <p>Entonces, con respecto al tema de la formación, además del máster...el máster que hice esta dividido en dos grandes áreas, la parte de prevención y la parte de tratamiento. Se hicieron muchos programas de prevención, entre uno de ellos el PCF.</p>
Funcions principals	Blau cel	<p>transmetre el coneixement del programa</p> <p>motivar molt perquè facin la tasca, perquè vinguin, posar tot de la meua part perquè el programa sigui el més atractiu possible.</p> <p>fer avaluació d'allò que han après, ja que cada setmana</p>	<p>hay que escuchar mucho, sobretodo a los adolescentes, porque...para lo que a ti no es relevante, para ellos lo es, no?</p> <p>De poder adaptarte,</p> <p>captar la atención...</p>

		<p>per exemple començam amb una ronda de preguntes tipus: com ha anat la setmana? heu fet els deures? quines situacions s'han generat que vos han habilitat o donat l'oportunitat de posar en pràctica allò que heu après al programa? no? Alguna cosa així.</p> <p>després en acabar cada sessió, cada dia, avaluem com ha anat la sessió.</p> <p>després de cada sessió feim una miconna d'avaluació..."mira aquest tal vegada ha participat més, aquest ha fet alguna confidència, ja es grup està com a més format, bla, bla, bla".</p> <p>impartir, motivar, avaluar, fer un seguiment.</p> <p>I vas passant, normalment són consignes: "ara vos donam una situació i l'heu de respondre a partir d'unes pautes". I nosaltres com a formadors nos passejam, esteim pendent de que facin el test, que ho estiguin practicant i ho estiguin fent, i en el cas en que tenguin dubtes ho poden demanar o noltros també per reconduir una mica la situació, i ja està.</p>	<p>aplicar, sin salimos del...del guión es importante generar la conciencia. Trabajar en eso</p>
<p>Agents familiars amb els que s'intervé</p>	<p>Morat</p>	<p>després de les dues hores arrib a intervenir amb tots, sa primera hora nomes amb els adolescents. Però després a la segona hora, els grups solen ser amb les mateixes famílies o intercanviant famílies. Així que d'una manera o d'altre acabes intervenguent amb tothom.</p>	<p>realmente el programa este está dirigido a jóvenes pero a familias también, a los padres. Entonces yo concretamente he estado en el grupo de los jóvenes, pero luego, es decir las sesiones luego...pues de cinco a seis hay una sesión con padres. Paralelamente, hay una sesión con</p>

		en Joan intervé amb els pares, i res, na Maria i jo amb els adolescents.	adolescentes, y luego, de seis a siete nos juntamos. Por lo tanto también estamos con padres.
Expectatives prèvies	Taronja	<p>sempre tenc la utopia que, bueno no és una idea molt utòpica, perquè canvi sempre hi ha, el que passa es que la majoria de les vegades no són els esperants, els desitjats, o els signi significativament esperants, bàsicament.</p> <p>Sí, expectatives al principi sempre les sol tenir molt altes. A mesura que va passant el programa va baixant,</p>	<p>no es lo mismo la teoría, no? Que la práctica, no? Lo que pasa es que, al final, yo creo que el programa esta bastante bien estructurado.</p> <p>...y las dinámicas con los adolescentes se adecuan bastante, es decir, es un programa que se ha adaptado.</p>
Competències genèriques	Vermell	<p>primer, ha de tenir els coneixements. Això és el primer, el mes bàsic i el mes important.</p> <p>Però sí, el primer és està format, tenir coneixement. Després...i la trob quasi igual de important que la primera, és el tema de ser un motivador, ser un líder, saber xerrar....</p> <p>Primer sa formació, després aquesta capacitat de motivació, d'enganxar...</p> <p>Un altre que consider molt important sempre a les, a les sessions sobretot, un formador o la formadora ha de tenir els ulls i les orelles ben obertes: ulls, perquè de vegades...mmm...les famílies te conten una dinàmica que quan estan a les sessions no se compleix, no?</p> <p>estar-hi pendent de possibles comentaris, que també poden fer els mateixos pares als fills, o els fills als pares. I aprofites aquest espai per reconduir</p>	<p>la asertividad, tienes que tener muchísimas, porque al trabajar con adolescentes y con los padres, es muy importante a la hora de comunicar.</p> <p>Comunicación también, la capacidad de comunicar, ya no solo de comunicar algo, sino algo que, que, que escuchen.</p> <p>asertividad, comunicación...escucha activa,</p> <p>la capacidad de...adaptación,</p> <p>la capacidad de, en ese momento, de traerlos a ti.</p> <p>asertividad, comunicación, flexibilidad</p> <p>me quedaría con estas tres como principales.</p>

		<p>certes maneres de xerrar, de pensar, no? I sempre a partir de la reflexió.</p> <p>No has de ser un pallasso eh? no, no. Però ha de ser una estona per passar-ho bé. Has de controlar segons quines intervencions, que no es creïn polèmiques així perquè si, saps? Discussions, ni entre els mateixos familiars ni entre famílies diferents.</p> <p>Per mi que el programa no el pot garantir aquest aspecte (garantir que sa formadora o el formador tingui aquest paper de motivació)... Perquè això supòs ja que te més a veure amb la teva experiència / personalitat. coneixements, actituds, di-li personalitat...</p>	
Competències específiques	Marró	<p>La frustració podria ser una, i una altra cosa és, aquesta capacitat que hem de tenir tots quan treballam a nivell social...no sé posar-te-la amb una paraula, vale? Però explicada així d'una manera, seria de no dur-te ses coses cap a casa, no arrossegar-les, saps? A vegades te fan declaracions, i te n'adones...te van fent preguntes, i t'adones d'una història familiar que, ha de quedar a la sessió, no? I això és molt difícil separar el fet de ser una formadora de competències familiars, i després de ser persona, saps?</p> <p>Després inter, el tema del lideratge, la comunicació...</p> <p>en quant a les habilitats per aplicar, te diria una molt important, i és el tema de que, el programa està molt pactat. Però sempre, a cada</p>	<p>soy bastante perseverante, tengo bastante resiliencia,</p> <p>exigencia, soy demasiado autoexigente...y sé que eso lleva a la frustración,</p> <p>el trabajo en equipo,</p> <p>confianza, delegar...</p> <p>siempre la una aprendía de la otra...</p> <p>con los demás del curso, creo que ha habido mucho trabajo en equipo, mucha responsabilidad,</p> <p>Trabajo en equipo, delegación y capacidad de aprendizaje,</p> <p>la perseverancia,</p>

		<p>aplicació que he fet, he tengut la necessitat de fer alguna cosa, ja sigui o l'ordre que me donen: primer fes aquesta activitat i després aquesta, d'acord?</p> <p>motivació, compromís, podríem dir d'aquesta manera.</p> <p>Trobes que, bé si sa formació és important i el bagatge a l'hora d'intervenir? Totalment.</p> <p>conèixer d'on ve el programa, què és el que persegueix, perquè es plantegen aquests continguts i no d'altres.</p> <p>també la formació és molt important</p>	<p>también tienes que transmitir...</p> <p>trasladar y trasmitir. Poner limites cuando hay que ponerlos,</p> <p>tienes que ser positiva,</p>
<p>Factors que faciliten l'adherència al programa</p>	<p>Gris</p>	<p>Des del punt de vista del formador, per exemple, és molt important mantenir els mateixos formadors des del principi fins al final,</p> <p>l'adherència al programa del formador és molt important, però per part de la família és més que important.</p> <p>tot lo des tema des premi, cada quatre setmanes es donen incentius.</p> <p>aprofitam, feim un sopar, sempre convidant a les famílies a que ho facin ells, que utilitzin les eines que els hi donam, del buen tiempo, de les famílies, no? bla, bla, bla. Després noltros aprofitam i mentre sopam i ho passam bé, li donam un detallat.</p> <p>Com a “gràcies per venir”, no sé.</p>	<p>la formación es súper importante. Además de la formación, las competencias personales,</p> <p>tienes que desarrollar tus habilidades de escucha, lo que te decía de comunicación...y que ellos te vean que conoces y dominas el programa.</p> <p>la adherencia, al final...es...yo creo que consecuencia de una buena preparación, de una buena formación. Y hacerlo también de una forma dinámica, eso pues genera adherencia.</p> <p>Hombre, yo creo que...no garantiza al 100%, porque hay un factor siempre. Pero esta claro que suma. Suma mucho, porque lo que sabemos que no se hace dada, pero sabemos que en los programas de</p>

		<p>en el cas de que hi hagi una aplicació en 14 setmanes sense incentius, també les famílies es mantindrien? només ja amb els sopars? Jo crec que sí.</p> <p>Sí, per això no crec que els incentius siguin un entrebanc, és algo més que afavoreix que que que agrada, però en el cas de no tenir-ho, pot ser no?</p>	<p>prevención el riesgo disminuye, no?</p>
<p>Elements que faciliten l'eficàcia del programa</p>	<p>Verd obscur</p>	<p>L'adherència és una...el motiva, el formador ha de ser una persona que capti, que motivi, que agradi al grup.</p>	<p>Hombre sí, es que...es una ciencia, que al final, lo que no puedes medir, como digo yo...no, no? (esta metodología asegura la calidad de...de esta prevención).</p> <p>Yo creo que es necesario. Pero luego es cierto que...no se si te comento Dayana que se hace un pretest...</p> <p>Entonces, garantizan? Sí, pero yo no se la calidad de respuestas que dan después de una hora y pico escribiendo.</p> <p>Por ejemplo en Proyecto Hombre pasaba igual, porque es la única forma de medir la evidencia (las evaluaciones)</p> <p>para empezar, que Joan que es el coordinador, y que el programa está muy bien estructurado. O sea el programa esta súper bien explicado, te explica...incluso cómo tienes que decir muchísimas cosas,</p> <p>O sea te guían mucho, y es una guía que puede seguir de la A a la Z. Y muy bien, yo creo que está adaptado.</p>

			<p>Porque sino yo entraría hablando de una cosa, los otros de otra.</p> <p>Entonces tu te ciñes y no hay duda.</p> <p>Está muy bien explicado y estructurado.</p> <p>Sí, si teníamos dudas teníamos un...chat con Joan, y hablábamos con él. Tanto con él como con la coordinadora de San José Obrero. Entonces, cualquier duda con ellos.</p> <p>Entonces sí, teníamos el apoyo de la...bueno de Joan en este caso.</p>
<p>Obstacles del programa</p>	<p>Rosa</p>	<p>trob que s'hauria de ressaltar, i és el fet que de vegades les sessions sens han quedat curtes.</p> <p>Un factor que obstaculitzi...a mem, un podria ser, per exemple...l'horari, el dia, l'hora...</p> <p>Per exemple, una de les baixes que hem tengut en aquesta aplicació és perquè els pares vivien no sé on, saps? Enfora.</p> <p>normalment, les excuses que mos solem trobar, de pèrdua o d'abandó del programa sol ser per feina, incompatibilitat horària, o han de cuidar si no és un nin petit o un germà que l'han d'anar a cercar que fa futbol o...sempre hi ha alguna cosa d'aquestes.</p> <p>Això serien les principals dificultats. I perquè en les tres aplicacions en els que he estat, cap formador ha abandonat, sempre s'han</p>	<p>La prevención, yo creo que no se valora la prevención lo que se debería valorar. Muchas familias llegan, cuando ya ha estallado la bomba, no? "Mi hijo ya tiene 17 y no para de consumir, no?" "Mi hijo deja embarazada, no?". No, vámonos antes.</p> <p>Entoces la prevención, yo creo que es un tema que, que creo que hay que, desde todos los ámbitos se tendría que invertir más, no? Pero eso es como todo.</p> <p>O sea, yo creo que al final no vienen pero porque no le dan la importancia que deberían darle, por ejemplo priorizan la natación, bueno sí, se pueden hacer las dos coas, no? O lo mismo con el fútbol o trabajo.</p> <p>al final hay temas que se te escapan, que dices yo</p>

		<p>mantingut els mateixos des del principi fins al final...</p> <p>sincerament com a formadora, si que he percebut és que les famílies que s'han desenganxat, és perquè ells trobem que el que li donam...mmm...no els aportarà res.</p> <p>Els no veuen tal vegada un problema o una dificultat...mmm...en quant a ala relació amb el seu fill o filla... Llavors, molts ho deixen, perquè també he tengut moltes famílies que no tenen cap tipus de dificultat, si, de tant en tant algun tipus de conflictes perquè és un tema d'hormones, bla, bla, bla.</p> <p>Resistència...una principal podria ser aquesta, la percepció del, del, del mateix...com te diria, del mateix usuari,</p> <p>Si perceb que el que se li dona no és important, o no tendra una conseqüència positiva ja, en el temps, a curt termini, potser que sigui un motiu de resistència, sí, per què no?</p>	<p>lo puedo hacer súper bien pero si los padres no quieren venir o...o vamos, pues la asistencia, luego el tema de...</p> <p>Quizás en alguno también, algún modulo se quedaba corto, que eso ya lo comentamos, porque entre que entran, se sientan y hasta que entrabas en materia. Claro, en concentrar a no se cuantos chavales después de ocho horas de clase, era como...entonces al final...era una hora y pico, no se cuanto duraban las sesiones, cincuenta y pico minutos.</p> <p>hay cosas que no dependen de ti, como la asistencia pues depende de, al final...El tema de las sesiones en algunos casos se quedaban</p>
<p>Milliores del programa</p>	<p>Blau obscurs</p>	<p>canviaries algunes com algunes activitats, sobretot perquè es un programa que esta fet de fa un parell d'anys, de forma que si tu conèixer el teu alumnat i saps que, per exemple, els agrada més, jo que sé, segons quin tipus de musica, li posaràs aquesta musica inicialment per tal d'enganxar-los.</p> <p>una de les milliores que faria seria, per si decas, oberta la part d'activitats. Que no me la donin ells, o que siguin suggeriments només.</p>	<p>Claro, entonces yo creo que poderlo digitalizar, o tener un...un Google Forms, me da igual, sabes?</p> <p>Me da igual, algo que facilitaría que se amas rápido, y para ellos. Porque al final yo no se si el uno lo han puesto porque sí o...</p> <p>O sea eran, estaban muy muy justitas, en algunos casos pedimos reducir las o ampliar el tiempo.</p>

		<p>hagués aprofitat aquestes situacions reals que han passat per tractar-los al programa, m'entens?</p> <p>Però per alt, per això te dic, ho llevaria. Però clar si després veg això no la llevaria.</p>	<p>el tema de, para medir, es eso, se tendría que hacer de una forma más digitalizado todo.</p>
--	--	--	---